

DE STER

Januari 1976 · 76e Jaargang · Nummer 1

DE STER

Uitgegeven door
DE KERK VAN JESUS CHRISTUS
VAN DE HEILIGEN
DER LAATSTE DAGEN

Januari 1976
76e Jaargang · Nummer 1

Erste Presidium:

Spencer W. Kimball
N. Eldon Tanner
Marion G. Romney

Raad der Twaalven:

Ezra Taft Benson	Gordon B. Hinckley
Mark E. Petersen	Thomas S. Monson
Delbert L. Stapley	Boyd K. Packer
LeGrand Richards	Marvin J. Ashton
Hugh B. Brown	Bruce R. McConkie
Howard W. Hunter	L. Tom Perry

Adviseurs

Robert D. Hales, John E. Carr,
Doyle L. Green, Daniel H. Ludlow,
Verl F. Scott, Dean L. Larsen,
O. Leslie Stone, Neal A. Maxwell

Redactie International Magazines

Larry Hiller, hoofdredacteur
Carol Larson, redactrice
Roger Gylling, designer

Redactie DE STER

G. Ph. M. Kraanen, coördinator Kerkelijk
Vertaalbureau
Postbus 1304^c 2502 Utrecht. —

Correspondent Ring Den Haag (Holland)

G. Diender, Koningin Emmakade 88,
Den Haag. —

Correspondente Zendingsgebied

Amsterdam Nederland
I. de Visser-Koppenberg
Ariaweg 52, Amersfoort

Layout

Harry Bohler
Verlag Kirche Jesu Christi
der Heiligen der Letzten Tage

Abonnementen

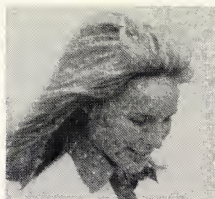
DE STER verschijnt eenmaal per maand.
Prijs f 10,— per halfjaar, f 19,— per jaar.
Gironummer 240615, t.n.v. Zendingsge-
bied Amsterdam Nederland
Waldecklaan 3, Hilversum
Voor leden van de Ring Den Haag (Holl.):
gironummer 1673338 t.n.v. Administratie
DE STER, Vlaardingen.

Price for subscribers in the United States
and Canada: \$ 6.00
(mailed by surface mail).

© 1976 by the Corporation of the
President of The Church of Jesus Christ
of Latter-day Saints. All rights reserved.

7

11

20

24

INHOUD

Alleen vandaag. N. Eldon Tanner	1
David Snellehanden. Etta Lynch	3
Elke eerste woensdag.	7
De moeite van het wachten waard. J. M. Heslop	11
De handelaars.	13
Ren de zon tegemoet. Colleen Helquist	14
Van vriend tot vriend.	18
Heiligen der laatste dagen tempelkwis. Vicky H. Budge ..	20
Zijn dat mijn voeten op de bergen? Derek Dixon	21
Getrouwe werkers. Loren C. Dunn	24
Vraag, antwoord. John E. Carr, Dr. Paul Cheesman	27
De wortels van het mormonisme. Hartman Rector Jr	30
Morgenstond. Zuster A. A. de Bruijn-van Thiel Berghuis ..	32
Vraag en antwoord. Ellis T. Rasmussen	33

Denkt u eens in dat vandaag uw laatste dag op aarde is, Dat u de laatste kilometer van uw reis aflegt; Hoeveel bent u waard na al uw pogen? Hoeveel neemt u mee terug naar God? Anoniem

Deze woorden uit een bekend gedicht sommen op waar het in het leven om gaat. Wij worden geboren, leven en sterven; en voor welk doel? Onze kennis en ons begrip van de reden van ons bestaan en van wat onze eeuwige bestemming zal zijn, zouden ons eigenlijk moeten helpen bij het bepalen van onze levenshouding bij het zoeken naar de dingen in het leven die werkelijk belangrijk zijn. Wij staan aan het begin van een nieuw jaar en ieder van ons zou tot zichzelf kunnen zeggen: „Vandaag is het de eerste dag van de rest van mijn leven. Laat mij nu beginnen om mij op het

eeuwige leven voor te bereiden, opdat ik de volle vreugde en het geluk voor nu en voor altijd zal leren kennen.” Uiteindelijk is dit laatste alles wat ieder van ons wil, en het is van het grootste belang dat wij er de tijd voor vrijmaken om uit te vinden hoe wij dat geluk kunnen verwerven. Bovendien moeten wij er nu al iedere dag aan werken. Om dit te bereiken moeten wij studeren, en onze kennis en begrip van het evangelie uitbreiden. Dan zullen wij door toepassing van hetgeen wij iedere dag leren, ons geloof en getuigenis, die zo noodzakelijk zijn voor onze zaligheid, toenemen; alsmede onze invloed op het leven van degenen van wie wij houden, van hen die wij deelachtig willen maken aan ons geluk en onze zegeningen. Houd altijd in gedachten dat het oogmerk van het evangelie is ons te leren hoe wij ons moeten gedragen om onze geestelijke en aardse zaken tot hun volle recht te laten komen. Het is niet voldoende enerzijds kerkelijke bijeenkomsten bij te wonen, het avondmaal te gebruiken, aan godsdienstige dis-

Alleen vandaag

DOOR N. ELDON TANNER
Eerste raadgever van het Eerste Presidium
Gellustreerd door Ted Henninger

cussies deel te nemen, en dan blind te zijn voor de noden van ons gezin, onze buren of van degenen in onze nabijheid, of oneerlijk of gewetenloos te zijn in onze omgang met hen. Het is ook niet genoeg om een goed, liefschaps burger te zijn, die aan leed-dadigheid doet, die medewerking verleent aan sociale instellingen en door-gaans een goed christelijk leven leidt. Alhoewel dit aanbevelenswaardig is, is het toch niet voldoende om aanspraak te kunnen maken op de volle vreugde en het eeuwige leven dat onze hemelse Vader beloofd heeft aan hen die Hem liefhebben en Zijn geboden onderhouden.

Wij zullen de tekst aanhalen van één die tot de Zaligmaker kwam, en zei: „Goede Meester! wat zal ik goeds doen, opdat ik het eeuwige leven hebbe?” En Hij zeide tot hem „... wilt gij in het leven ingaan, onderhoud de geboden.” (Mattheüs 19:16-17.)

De schriften sommen steeds maar weer op wat de geboden zijn en dat het vereiste voor het eeuwige leven, of het leven met God, de doop is, te verrichten door de juiste autoriteit in Zijn kerk en koninkrijk. Met onze doop, wanneer wij lid worden van de ware kerk, nemen wij de verantwoordelijkheden van dat lidmaatschap op ons. Wij worden gewaarschuwd om met onze plicht bekend te worden en het ambt waartoe wij zijn aangesteld met alle ijver uit te oefenen en wij worden gewaarschuwd dat wij als wij dit niet doen, niet waardig worden geacht in ons ambt aan te blijven. (Zie LV 107: 99-100.)

Als wij op de juiste wijze in de kerk tot een ambt of positie zijn geroepen, dan worden wij op onze verplichtingen geattendeerd door hem die de autoriteit bezit om ons te roepen. Als wij geen leidende positie bekleeden, dan zijn wij als gewoon lid even belangrijk en moeten wij onze plichten nakomen als wij de bijeenkomsten bijwonen en elkander sterken door ons geloof en onze getuigenissen.

Hoe kunnen wij de juiste koers houden voor het bereiken van onze doelen en het uiteindelijk eeuwige leven? Alleen maar door zelfdiscipline aan te leren en door ons dagelijks te bekeren van die oude gewoonten of zwak-

heden, die ons ervan weerhouden de door God gegeven mogelijkheden en bestemming te bereiken. Wij weten dat wij voortdurend moeten werken om iets dat de moeite waard is in ons leven, te bereiken. Voor een sportman aan een wedstrijd gaat deelnemen, zal hij eerst oefenen. Musici, kunstenaars, personen die in het openbaar spreken: allen moeten werken en oefenen om goede resultaten te behalen. Hoe belangrijk moet het dan voor ons zijn om voorbereidingen te treffen om het werk van onze hemelse Vader te doen. Die ons hier heeft geplaatst voor een wijs en prachtig oogmerk. Om op de goede voornemens terug te komen, laten wij afspreken dat wij ons er aan wennen zorgvuldig te overwegen welke voornemens wij maken, dat wij goed nagaan waarom wij ze maken en dat wij de voornemens tenslotte ook nakomen zonder ons door iets van de wijs te laten brengen. Laten wij ons aan het begin van elke dag voorhouden dat wij ons voor die ene dag aan ons voornemen zullen houden. Als wij dit doen wordt het steeds gemakkelijker totdat het een gewoonte wordt. Ik heb een jonge vrouw gekend, die het evangelie was geleerd en die tot de kerk wilde toetreden, doch die moeite had met het Woord van Wijsheid. Zij rookte, dronk koffie en de gedachte dat zij nooit meer in haar leven een sigaret zou kunnen roken of een kopje koffie zou kunnen drinken was te veel voor haar. Een van de zendingen raadde haar aan om het te proberen „al was het maar voor één dag” en het dan nog eens een dag te proberen. Zij kwam tot de ontdekking dat zij het kon doen als zij het dag voor dag deed en zij werd spoedig gedoopt. Hetzelfde geldt voor ieder goed voornemen. De grootste zegen, die iemand in het leven kan beleven, is 's avonds met een rein geweten naar bed te kunnen gaan, te weten dat men die dag in harmonie met de leringen van de Zaligmaker heeft geleefd en dat men de opgedragen werkzaamheden heeft voltooid.

En nu staan wij aan het begin van een nieuw jaar en de eerste dag van de rest van ons leven. Laten wij het met zelfdiscipline en vastberadenheid tot een goed jaar en een goed leven voor

ons zelf en voor onze gezinnen en onze buren maken. Het verdient aanbeveling om elke dag te beginnen met voornemens zoals hieronder staan aangegeven of met een aantal andere, naar eigen keus:

Alleen maar voor Vandaag

Ik zal mijn Hemelse Vader in vurig gebed zoeken.

Ik zal naar de ingevingen van de Geest luisteren om mij te leiden.

Ik zal mijn liefde voor God en Zijn Zoon, Jezus Christus, door gebed tot uitdrukking brengen en zal mijn liefde voor Hem tonen door mijn dienstbaarheid aan mijn naasten.

Ik zal streven naar beter begrip van het evangelie.

Ik zal eerst naar het koninkrijk van God en Zijn gerechtigheid zoeken.

Ik zal luisteren naar de raad van de profeet van God en acht op zijn woorden slaan.

Ik zal mij houden aan de verbonden en geboden.

Ik zal in woord en daad een voorbeeld zijn.

Ik zal de regels van de kerk in acht nemen.

Ik zal mijn liefde voor mijn gezin in woord en daad tot uitdrukking brengen.

Ik zal eerlijkheid in al mijn handelingen betrachten.

Ik zal mijzelf voorbereiden op de mij opgedragen taken.

Ik zal vandaag voor iemand een goede daad doen.

Ik zal mijn waardering en dank voor alle zegeningen tot uitdrukking brengen.

Ik zal getrouw zijn.

Concluderend kunnen wij niets beters doen dan ons de voornemens die wij vinden in het 13de artikel des geloofs eigen te maken:

„Wij geloven eerlijk te moeten zijn, trouw, kuis, welwillend, deugdzaam, en goed te moeten doen aan alle mensen; met recht mogen we zeggen dat wij de aansporing van Paulus volgen: wij geloven alle dingen, wij hopen alle dingen, wij hebben veel dingen verdragen en hopen alle dingen te kunnen verdragen. Als er iets deugdelijk, liefelijk, eervol of prijzenswaardig is, dan streven wij dat na.”

DOOR ETTA LYNCH

DAVID SNELLEHANDEN

De negentienjarige David Snellehanden woonde met het gezin Snellehanden op twintig kilometer afstand van Norman, in de staat Oklahoma. David, een Comanche-Indiaan, was bezig met de motor van zijn oude auto, toen achter hem het hek naar de groentetuin open ging en zijn grootvader bij hem kwam staan. Oscar Snellehanden, zijn grootvader, had vele jaren onder de blanke mensen gewoond. Toch sprak hij nog steeds de taal der Comanches. Zijn grijzende haren hingen nog altijd tot op zijn schouders. Hij droeg ook nog met franje versierde mocassins. Zo nu en dan overreedden zijn zoons hem om zijn zwarte pak te dragen, maar zijn zwarte, leren schoenen had hij nog nooit aangehad.

Een auto kwam van de hoofdweg de weg naar het huis van de Snellehanden opgereden. „Grootvader, we krij-

gen moeilijkheden. Het is oom Fred.”

„Dat zie ik. Maar waarom moeilijkheden? Wij hadden met Fred afgesproken dat hij ons voor de promotieplechtigheid zou komen afhalen.”

David keek op zijn horloge. „Hij is twee uur te vroeg. U weet hoe hij reageert als hij u in de modder ziet graven en ontdekt dat ik onder de motorolie zit. Ik zal me maar snel gaan wassen.

„Nee.” De vingers van grootvader grepen de arm van David met meer kracht beet dan men van een man van zijn leeftijd zou verwachten. „Loop niet weg voor de oudste broer van je vader.”

„Dat doet u ook, grootvader”, zei David. „Als oom Fred ons komt opzoeken blijft u in de groentetuin en gaat u niet naar hem toe. En hij is nog wel u zoon.”

„Je spreekt de waarheid, jongen. Maar ik ben oud en jij bent jong. Op een of andere manier moet je je aan hun wereld aanpassen. Misschien niet op de manier waarop je broer Jan het doet, maar toch moet je je op een of andere manier aanpassen. Voor mij is het te laat.”

„U bent nog maar 71, grootvader. U moet nog op deze wereld blijven rondwandelen totdat Jennie en ik trouwen en u een achterkleinzoon kunnen geven.”

De oude man grinnikte. „Als het voor Jennie Verspringer is, dan wil ik de geesten wel vragen om nog even te wachten voor ze mij halen.”

Zij lachten beiden, toen werd de oude man ernstig. „Wat vindt je meisje van je smerige handen?”

„Zij wil dat ik datgene doe waar ik gelukkig mee ben”, antwoordde David vol vertrouwen.

„Dan moet je voor jezelf een bestemming in dit leven vinden, een bestemming die jou en Jennie Verspringer gelukkig zal maken, een bestemming waarvoor je vader en moeder begrip hebben.”

„Daar is geen kans op” zei David somber. „U hebt gehoord hoe ze hun best doen mij naar de universiteit te krijgen. U weet hoe hard ik moest studeren om het atheneum af te maken. Ik zou niet eens het eerste jaar op de universiteit met goed gevolg kunnen doorlopen. Maar de ouders van Jennie willen dat zij met iemand trouwt met een titel voor zijn naam.”

De oude man wandelde met korte pasjes naar de leunstoel onder de boom en ging zitten.

„De naam die onze stam droeg was Snel-met-de-Handen, mijn jongen. Jouw voorvaders doodden buffels en maakten pijlen vlugger dan alle andere krijgers. Jouw handen zijn zelfs sneller en zekerder dan die van hen. Je zult je weg wel vinden.”

„Ik hoop dat u gelijk hebt.” David wuifde en lachte naar oom Fred toen deze uit de auto stapte, maar het was een gemaakte lach. David haatte de mensen die slecht over hem oordeelden. Hij keerde zich om en ging aan zijn auto werken. Uit een wanordelijke hoop oude onderdelen haalde hij een pakking te voorschijn. Hoe vaak hij al niet van de anderen gehoord had dat die stapel „geen gezicht” was, wist hij niet meer!

Plotseling verscheen zijn vader in de achterdeur. „David!” riep hij, „wil je even hier komen?”

„Ja zeker.” David liep vlug het pad af maar verminderde zijn tempo toen hij dichterbij zijn vader kwam. „Wat wilt u?”

„Kom je handen wassen. Oom Fred wil met je spreken.”

David aarzelde. „Kan ik me oprassen als ik klaar ben met de auto?” Zijn vader keek naar zijn vuile handen en zij afkeurend: „Ik geloof dat het beter is als je het nu doet.” David probeerde alle zwarte smeer van zijn handen af te boenen en ging de huiskamer binnen. Zijn vader, moeder en zijn broer Jan waren met oom Fred in gesprek, maar toen David binnenkwam stakte het gesprek. Niet erg op zijn gemak

vroeg David aan zijn oom: „Hoe gaat het met u, oom Fred?”

De grote Comanche stond op. Hij was 15 centimeter groter dan David. Zijn zwarte kostuum was onberispelijk. „Zo David, je vader zei dat het wel even zou duren voordat je al het vuil had afgewassen.”

„Ja oom. Dat is zo”, zei David stijfjes. „Vader zei dat u mij wilde spreken.”

„Ja, over de universiteit, David. Je vader dacht, dat ik wel enige invloed op je zou kunnen hebben, omdat ik het tamelijk ver heb gebracht. Je weet, uiteraard, dat ik zonder titel niet zo'n goed inkomen zou hebben.” David antwoordde op verdedigende toon: „Maar iedereen is niet geschikt om naar de universiteit te gaan.”

„Dat is waar, maar je bent Indiaan. Je hebt het voordeel van een universitaire opleiding nodig. Kijk naar je grootvader, die in de grond ploetert. Met een goede opleiding zou hij zelfs op 71-jarige leeftijd nog nuttig kunnen zijn.” „Hij is nuttig. Hij teelt voedsel dat wij kunnen eten.”

„Maar hij verdient niets.”

„Als het verdienen van geld de enige maatstaf is, dan geloof ik dat niemand van ons nuttig is”, zei David koppig.

„Het gaat om het volgende: Wil je net als je vader worden, die zijn promotietoespraak op de universiteit gaat geven, waar hij les geeft, of net als je grootvader die in de grond ploetert?” Even moest David zich bedwingen, toen zei hij rustig: „Ik kan aan erger dingen denken dan aan het kweken van groenten, oom Fred.”

„David, oom Fred heeft gelijk”, zei zijn vader. „Wil je de rest van je leven doorbrengen om het vuil van onder je nagels weg te halen? Kijk eens naar je handen. Wij moeten straks naar de universiteit en voor die tijd krijg je je handen nooit meer schoon.”

Instinctief kromde zich David zijn vingers en verborg zijn nagels. „Dat is gewoon een moeie manier om te zeggen dat u zich voor mij schaamt!”

„Dat zei ik niet!” wierp zijn vader tegen.

„Dat hoeft u niet te zeggen, vader.” David keek eerst naar zijn vader, toen naar zijn moeder. Vervolgens wierp hij een blik op zijn broer Jan, die zijn eigen keurig schone nagels bekeek.

Iedereen was tegen hem. „U bent bang dat ik niet als Jan word. U kunt prat gaan op zijn studie aan de universiteit en zijn grote toekomst, maar u bent bang dat ik alleen maar een gewone arbeider word. En daar schaamt u zich voor.” Onmiddellijk wenst hij dat hij dat laatste niet had gezegd. Hij hoopte dat iemand zou zeggen dat het niet waar was wat hij had gezegd. Maar allemaal keken ze naar iets anders, en lieten hem alleen met zijn waarheid en zijn eenzaamheid.

Zijn moeder stond met een geforceerde glimlach op. „Kom laten wij gaan eten, dan kan ik nog afwassen voor wij weggaan.”

„Ik ga niet”, kondigde David aan.

„Je gaat niet!” zei zijn vader geschokt, „dat meen je niet!”

„Ik meen het wel”, zei David nadrukkelijk, „als u zich schaamt voor mijn vuile handen, dan zal ik u niet in verlegenheid brengen door mee te gaan.” Zijn moeder wees hem vriendelijk terecht. „David, spreek niet op een dergelijke wijze. Wij hadden niet de bedoeling...”

„U bedoelde het wel, moeder.” Hij wandelde zonder om te kijken de kamer uit en liep de moestuin in. Nog nooit in zijn leven had hij zich zo alleen gevoeld. Hij begon weer aan zijn auto te werken.

Even later riep zijn moeder van de veranda: „David, Jennie is er!” Niettegenstaande zijn mistroostige stemming glimlachte David bij het vooruitzicht zijn meisje te zien en hij liep snel naar het huis.

„Jennie is bij je grootvader”, zei zijn moeder. „En ze ziet er erg leuk uit. Heb je vergeten dat je met haar mee zou gaan?”

„Maak u daar geen zorgen over, als er iemand begrijpt waarom ik niet ga, dan is Jennie het wel.” Hij liet zijn verbijsterde moeder in de hal achter en ging de woonkamer binnen. Zijn grootvader zat in zijn lievelingsstoel, en liet zijn gevouwen handen rusten op zijn knieën.

Jennie, die een helgele jurk droeg, zat op de divan. Zij deed David aan een geel medalliefje denken. Zij keek naar het herloge aan haar slanke, bruine pols en zei geschrokken: „Ik zou maar opschieten als ik jullie was. Ze kunnen

niet beginnen zonder de familie Snel-lehandaan."

David haalde diep adem en zei: „Ik ga niet."

„Dat is krankzinnig", Jennie sprong van de divan op. „Je vader houdt een toespraak."

„Maak je geen zorgen. Ik doe hem er een plezier mee."

Voor het eerst sinds David de kamer was binnengekomen nam zijn grootvader het woord: „Wat zijn de moeilijkheden, jongen?"

„Zij schamen zich voor mij net zoals bij Jennie thuis, omdat ik liever aan een auto sleutel dan dat ik naar de universiteit ga." David plofte in de dichtstbijzijnde stoel neer en staarde somber voor zich uit. „Jennie, gaan jij en grootvader maar. Ik heb vaders toespraak wel duizend maal gehoord toen hij met moeder oefende."

„Daar gaat het niet om! Jullie hele gezin zal bij elkaar zitten en iedereen zal erover praten als jij niet op je plaats zit."

„Voor mij is er geen plaats."

Zijn grootvader stond op en trok zijn schouders, die meer door tegenslag dan door leeftijd gebogen waren, recht. Eén moment leek hij op de jonge Comanchekrijger met de ontbare wil die hij vroeger had.

„Als er geen plaats is voor mijn kleinzoon", zei hij op plechtige toon, „dan is er geen plaats voor mij." Hij pakte zijn schouder, die achter de deur stond, en begaf zich naar zijn moestuin.

Jennie slaakte een lange, wanhopige

zucht. „Kijk nu eens wat je hebt gedaan. Je weet hoe trots hij is dat jouw vader zijn promotierede houdt. Je weet hoe graag hij hem wil horen."

„Daar weet ik niets van", zei David, die in dezelfde houding bleef zitten. „Zij lachen hem uit omdat hij in zijn tuin werkt, net zoals zij mij uittachen, omdat ik smeer aan mijn handen heb."

„Jij bent net zo erg als zij, David Snel-lehandaan. Jij wilt ook niet in het openbaar met je grootvader gezien worden als hij zijn mocassins en zijn Comanchehemd draagt."

„Dat is iets anders. Zij houden niet van hem, ik wel."

„Ik begrijp het. Als je van iemand houdt, dan schaam je je om ergens met hem heen te gaan."

„Dat is niet eerlijk!"

„Je schaamt je, omdat hij aan de oude gewoonten van de Comanches doet denken.

Nou, dat is erger dan jouw familieleden en de mijne, die zich over jou schamen omdat je met je handen werkt. Als dat de manier is, waarop je mensen behandelt van wie je houdt, dan vraag ik mij af of we wel zullen trouwen!"

„En als jij me niet beter wilt begrijpen", schreeuwde David, „dan is het ook maar beter dat wij het niet doen!"

„Als ik overal alleen naar toe moet gaan omdat mijn man er niets aan doet dat de mensen hem niet onderschatten, dan is het misschien goed dat ik dat tijdstip heb ontdekt." Zij rende kwaad de kamer uit en sloeg de deur achter zich dicht.

David bleef alleen, met stomheid geslagen. Er kwam een gevoel van teleurstelling over hem. Hij had verwacht dat van alle mensen zij hem het beste zou begrijpen. Na enige tijd ging hij naar de moestuin terug waar hij de oude man in de schaduw van de eiken aantroef. Hij leunde op zijn schouder en staarde in het verleden.

„Grootvader, je moet er heen gaan. Er is geen enkele reden voor u om hier te blijven omdat ik een meningsverschil met mijn ouders had!"

„Ik blijf." De oude man zuchtte.

Het geluid van voetstappen onderbrak hen. Davids vader kwam er aan. „David", begon hij met enige aarzeling, „de auto van oom Fred wil niet starten."

„Hij liep goed toen hij hier kwam, wat is er gebeurd?"

„Hij wil alleen maar niet starten. Wij zijn al aan de late kant en het is nog twintig kilometer naar de stad. Wil je er even naar kijken?"

David wilde eerst gaan lachen. Toen voelde hij de drang opkomen hen niet te helpen en vol leedvermaak toe te zien wat er zou gebeuren.

Doch hij onderdrukte zijn gevoelens: er was alleen een grijns van voldaanheid op zijn gezicht te zien toen hij opstond. Ik zal mijn gereedschap halen."

Op zijn gemak wandelde David met zijn gereedschapskist naar de auto; zijn vader en grootvader liepen achter hem aan. Hij opende de motorkap van de glimmend gepoetste auto en zei tegen zijn oom dat hij moest starten. Na-

dat hij diverse dingen van de motor had gecontroleerd, hield hij een gebroken onderdeel in de hoogte.

„Wat scheelt er aan?” vroeg zijn vader nieuwsgierig.

„Een gebroken rotor.”

„Kan je die weer in elkaar zetten?”

David kon zijn grijns onderdrukken.

„Je kan die dingen niet in elkaar zetten. Je moet ze vervangen.”

„Maar hoe. Waar kunnen we een andere krijgen?”

„Ik zal eens bij mijn oude onderdelen kijken.” David liep de garage in en rommelde wat tussen de tientallen oude onderdelen.

Eindelijk vond hij een rotor, haastte zich terug naar de auto van zijn oom en monteerde de rotor. Zijn oom startte de wagen en de motor begon te lopen.

„Dank je wel.” Davids vader glimlachte dankbaar. „Kun je je vaders domheid door de vingers zien en met je auto naar de stad komen? Je grootvader zal het zeer zeker op prijs stellen.”

David wilde eigenlijk ja zeggen, maar een zekere koppigheid weerhield hem ervan de woorden te zeggen, die zijn vader uit de verlegenheid zouden kunnen helpen.

„Misschien wel.” Hij keek naar de motor van de auto om zijn vaders smekende blik niet te hoeven zien.

Zijn vader keek opnieuw op zijn horloge. „Wij moeten gaan. Nogmaals bedankt, mijn zoon.”

David en zijn grootvader keken de auto na totdat deze de grote weg opreed. Met een verbitterde glimlach zei David: „Ze lachen me uit als ik smerige handen heb, maar ze vragen me wel om hun auto weer in orde te maken.”

„Je hebt gelijk dat je kwaad bent, jongeman. Zonder jou zouden mijn zonen-die-vele-boeken-kennen hier nog steeds met hun moole auto staan. Het is goed uitgenodigd te worden om voor vele mensen in een grote, mooie zaal te komen spreken, maar het is ook goed als je weet hoe je er moet komen.” David werd getroffen door iets weemoedigs in de stem van zijn grootvader. „U zou er graag heen willen, of niet, grootvader?”

„Het is niet belangrijk.”

„Maar u zou graag vaders rede willen horen en al die mensen die naar hem luisteren willen zien, of niet?”

De oude man aarzelde. „Ik kan me wel voorstellen hoe het is”, zei hij ten slotte.

„Laten we voortmaken en ons verkleeden. Wij komen te laat, maar we gaan rustig naar binnen en gaan achterin de zaal zitten.”

„Moet ik dat zwarte pak dragen waar ik zo'n hekel aan heb?”

„Draag wat u wilt. De man-die-met-zijn-handen-werkt heeft zojuist zijn plaats gevonden.”

Nog geen drie kwartier later liepen zij op hun tenen de aula van de universiteit binnen, waar de president juist Davids vader inleidde. Tijdens de golf van applaus leidde David zijn grootvader naar twee lege plaatsen langs de achtermuur van de zaal. Een aantal mensen keken naar het met franje omzoomde Comanchehemd van de oude man. David voelde zich opgelaten. Daarom had hij er zo'n hekel aan zijn grootvader ergens mee naar toe te nemen.

David luisterde niet naar de rede die hij zijn vader thuis had horen oefenen: hij zocht Jennie. Zij zat bij haar familieleden. Aan de andere kant van het middenpad zat zijn moeder, tussen Jan en oom Fred waren twee lege plaatsen – voor David en zijn grootvader.

Plotseling wees zijn grootvader het podium. David keek hem verbaasd aan om vervolgens snel zijn aandacht op zijn vader te richten. „... de ware ontwikkelde persoon”, zei zijn vader, „beseft dat er allerlei vormen van ontwikkeling bestaan, waarvan men enkele niet in boeken vindt. Voor hen, die naar academische kennis streven, kan het behalen van een titel het antwoord zijn. Wij hebben allen waardering voor de intelligente geleerden die van onze universiteiten komen.”

David ging rechterop zitten. Dit had hij nog nooit gehoord.

„Maar wij hebben ook behoefte aan kennis in een andere vorm.”

Zijn vaders stem was zacht maar duidelijk. „Onze maatschappij is afhanke-

lijk van machines. Zij, die een bepaald academische graad hebben behaald hebben iemand nodig die hun loodgieterswerk doet en hun koelkasten en hun auto's repareert.”

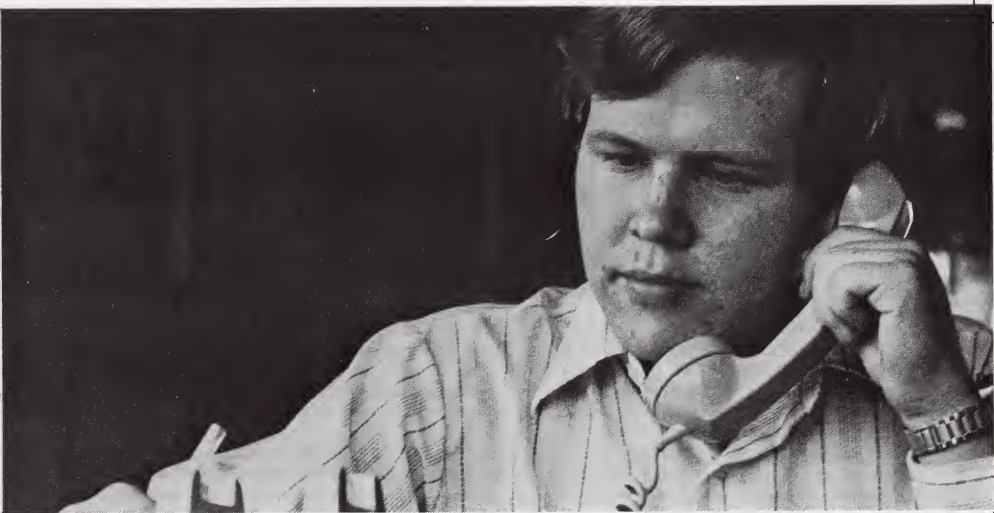
David keek zijn grootvader opgewonden aan. Dit was geweld!g!

„Er schuilt schoonheid en waardigheid in het werken met de handen”, ging zijn vader verder. „Omdat de Indianen vroeger de aarde ompsitten hebben wij nu aardappelen, tomaten, mais, pinda's, avocado's en nog veel meer. Toch kleintert de academische wereld de man wiens vingernagels gebroken en smerig zijn. Maar als deze man goed in zijn vak is, dan moeten wij hem de plaats geven die hem toekomt en toegeven dat wij het niet zonder hem en zijn kennis kunnen stellen. Zonder zijn kennis kan onze beschaving niet blijven bestaan.

„Kom, grootvader”, fluisterde hij, „wij horen vooraan bij de rest van de familie te zitten.”

De oude man stond op, zijn schouders niet langer door tegenslag gebogen, maar recht en trots. David liep over het middenpad naar voren, en moest de neiging om zijn grootvader bij de arm te nemen onderdrukken. Dit was ook zijn dag. Laat hem lopen: groot, trots en zonder hulp. Samen liepen zij naar de twee open plaatsen vooraan in de zaal, waardig en met geheven hoofd, wetend dat iedereen naar hen keek. Davids vader hield op met spreken en wachtte, met de anderen. De stilte was niet pijnlijk, maar eerbiedig.

Bij de twee lege zitplaatsen aangekomen liet David zijn grootvader voor gaan. Daarna ging hij zelf zitten en glimlachte tegen zijn moeder. De tranen welden op in haar donkere ogen. Hij keek naar het podium. Zijn vader glimlachte met duidelijke gevoelens van liefde en trots. Er gebeurden nog meer fijne dingen. Toen de plechtigheid voorbij was, baande Jennie zich een weg door de menigte ze ging naast hem staan en keek hem glimlachend aan. Toen schudden haar ouders David de hand. Ben Verspringer noemde hem „mijn zoon” en dit liet aan duidelijkheid niets te wensen over.

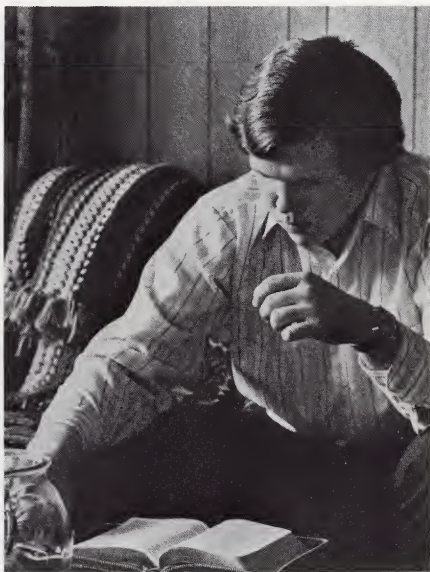
Elke eerste woensdag

Zelfs al is Bart de junior-collega, toch zorgt hij er voor dat zijn senior-collega klaar is om op de afgesproken tijd ergens heen te gaan en dat er geen problemen zijn. Dikwijls zijn senior-collega's mensen, die het zeer druk hebben en omdat zij samenwerken met hun junior-collega's, stellen zij het op prijs als deze hen aan hun afspraken herinneren. De collega van Bart heeft slechts eenmaal een afspraak vergeten, maar toen Bart hem eraan had herinnerd, liet hij al het andere varen en zodoende waren zij die avond maar een paar minuten te laat.

De roeping tot huisonderwijzer is van zeer groot belang voor Bart Hales.

Bij het vervullen van deze taak tracht Bart de raad van president Romney op te volgen:

„De plicht om de taak van huisonderwijzer te verrichten is nauw verbonden met het aanvaarden van een ambt in het Melchizedekse priesterschap of het ambt van leraar of priester in het Aäronische priesterschap . . . Het huisonderwijzer is een van de plichten door welke dragers van het priesterschap hun roeping eer aandoen en in aanmerking komen voor de grote belofte dat . . . hij, die getrouw is . . . en hun roeping eer aandoen door de Geest worden geheiligd voor de vernieuwing van hun lichaam, en dragers (die) hun roeping eer aandoen . . . komen in aanmerking voor

de grote belofte dat zij leden zullen worden van „de kerk en het koninkrijk en de uitverkorenen Gods.” (*Church News*, April 19, 1969, p. 16.)

Bart Hales heeft zijn roeping eer aangedaan en daardoor heeft hij zichzelf waargemaakt. Wat is eigenlijk een goede huisonderwijzer? Welke eigenschappen zijn er voor nodig? Laten we eens met Bart en zijn collega meegaan op huisonderwijs.

Bart en zijn collega geven ieder om de maand een les. Bart weet de verantwoording, het overbrengen van de boodschap, op te brengen door studie en gebed.

Bart zegt dat huisonderwijs twee belangrijke doelstellingen dient: ten eerste dient het om na te gaan hoe het met het gezin gaat voor zover het gezondheid en dagelijkse levensbehoeften betreft, en ten tweede om de boodschap van het evangelie te brengen op de wijze zoals de profeet en president van de kerk verlangt dat deze gebracht wordt.

De senior-collega van Bart woont vlakbij en haalt hem thuis op. Op het ogenblik bezoeken Bart en zijn collega twee gezinnen en zij moeten dit per auto doen omdat zij te ver weg wonen. Deze gezinnen verwachten Bart en zijn collega de eerste woensdagavond van de maand

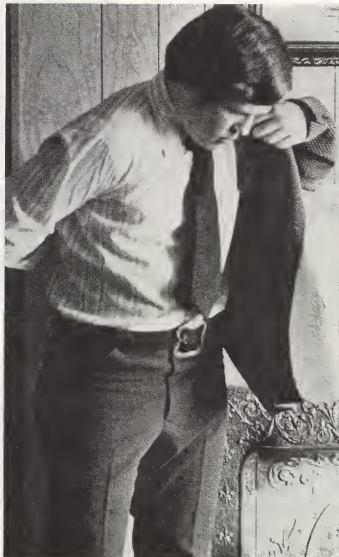
tenzij zij een andere afspraak maken. Een tevoren vastgestelde tijd is het eenvoudigst, zowel voor de gezinnen als voor de huisonderwijzers.

Bart besteedt voor hij op huisonderwijs gaat extra zorg aan zijn uiterlijk. Hij weet wel dat een colbert en een das niet het criterium vormen voor de kwaliteit van zijn geest, maar de te bezoeken gezinnen beseffen daardoor dat hij huisonderwijs als een speciale opdracht beschouwt.

President Tanner en Bart bezoeken eerst de familie Snow. In zijn les haalt Bart het vroegtijdig overlijden aan van een jongeman, die in zijn wijk woonde. Bart vertelt de familie Snow dat de bisschop tijdens de uitvaartdienst had opgemerkt dat deze jongeman waarlijk op de dood was voorbereid. Bart raadde in zijn boodschap een ieder aan zich op de dood voor te bereiden en hiervoor gereed te zijn, daar wij niet weten wanneer deze zal komen.

Bart zegt dat het feit dat hij president Tanner's collega-huisonderwijzer is, niet alleen een voorrecht maar ook een grote verantwoordelijkheid inhoudt. Bart weet dat hij voor anderen een voorbeeld dient te zijn.

Bart zegt dat president Tanner de jongelui in zijn wijk geregeld vraagt of zij een getuigenis van het evangelie hebben. Dit draagt er werkelijk toe bij dat zij hiervoor eens rechtop gaan zitten en er over nadenken.

Bart begroet zijn collega hartelijk. Bart weet dat zijn collega een drukbezet man is en daardoor weet hij de tijd die zij samen spenderen des te meer te waarderen. Misschien heeft u hem al herkend. Bart's collega is president Tanner, eerste raadgever in het Eerste Presidium van de kerk. Bart is van mening dat indien president Tanner tijd heeft om op huisonderwijs te gaan, er niemand is waar dan ook, die niet de tijd heeft om op huisonderwijs te gaan.

President Tanner en Bart bezoeken ook de familie Geary. Met president Tanner op huisonderwijs gaan is voor Bart een leerzame ervaring. Hij zal nooit uit het oog verliezen hoe belangrijk het is de heiligen te bezoeken met het doel zegeningen in hun leven te brengen, omdat hij weet dat hij de Geest van onze hemelse Vader bij hen thuis brengt. „Want hij, die Mijn dienstknechten ontvangt, ontvangt Mij; en hij, die Mij ontvangt, ontvangt Mijn Vader; en hij, die Mijn Vader ontvangt, ontvangt Mijn Vaders koninkrijk; daarom zal alles, wat Mijn Vader heeft, aan hem worden gegeven.” (LV 84:36-38.)

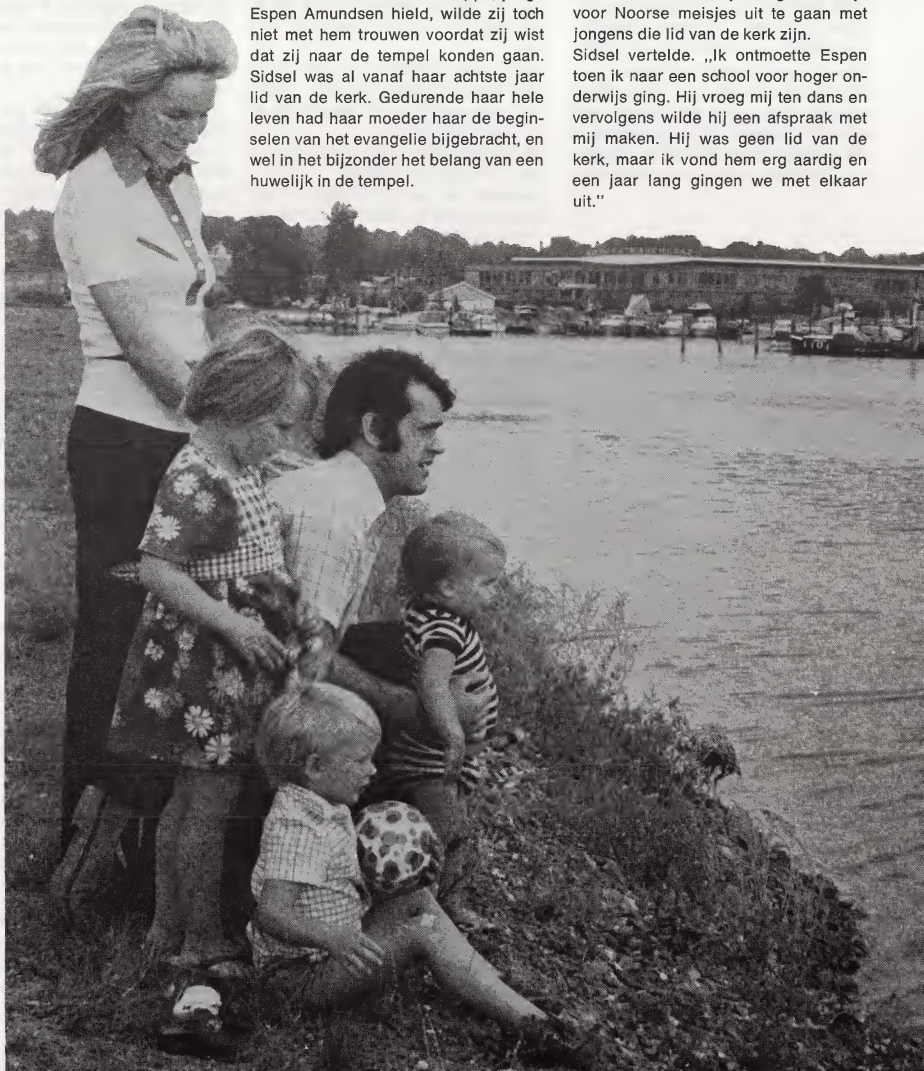
De moeite van het wachten waard

DOOR J. M. HESLOP

Alhoewel Sidsel van de knappe, jonge Espen Amundsen hield, wilde zij toch niet met hem trouwen voordat zij wist dat zij naar de tempel konden gaan. Sidsel was al vanaf haar achtste jaar lid van de kerk. Gedurende haar hele leven had haar moeder haar de beginselen van het evangelie bijgebracht, en wel in het bijzonder het belang van een huwelijk in de tempel.

Maar het is niet altijd zo gemakkelijk voor Noorse meisjes uit te gaan met jongens die lid van de kerk zijn.

Sidsel vertelde. „Ik ontmoette Espen toen ik naar een school voor hoger onderwijs ging. Hij vroeg mij ten dans en vervolgens wilde hij een afspraak met mij maken. Hij was geen lid van de kerk, maar ik vond hem erg aardig en een jaar lang gingen we met elkaar uit.”

„Vanaf het begin vertelde ik hem over de kerk. Hij zei dat het goed was dat ik godsdienstig was. Hij ging met mij mee naar de kerk, maar hij dacht niet dat het iets voor hem was.”

Hij voegde hier aan toe: „Zij zei me, dat zij alleen zou trouwen met iemand, die het priesterschap bezat. Ik weet niet in hoeverre zij dit meende, maar ik hield wel van haar. Ik was ervan overtuigd dat ik haar zou kunnen bewegen eerst te trouwen om dan later de kwestie van de godsdienst te regelen.”

„Nadat wij een jaar lang met elkaar hadden opgetrokken ging ik naar een school in Engeland. Ik zou haar tijdens de vakanties ontmoeten en wij zouden elkaar schrijven. Zij zou niet eerder in

een huwelijk toestemmen voordat zij de verzekering had dat wij in de tempel zouden trouwen. Dit laatste kon ik niet begrijpen. Vier jaar lang zagen we elkaar alleen in de zomermaanden.”

„Het zag er naar uit of er nooit iets van terecht zou komen.

Ik had voor Espen gebeden. Ik hield erg veel van hem, maar ik kende de waarde van het tempelhuwelijk en ik zou met niets minder genoegen nemen.

Na vier jaar vertelde ik hem dat we er maar mee op moesten houden. Ik ging met anderen uit en wij zagen elkaar die hele zomer niet.”

„Die zomer ging ik met mijn moeder naar de tempel in Engeland.

Ik doopte voor de doden. Toen ik daar was plaatste ik de naam van Espen op de gebedslijst.”

Hij ging die zomer met andere meisjes uit, maar niet één scheen de ware te zijn.

„Ik miste Sidsel erg,” zei hij, „Ik vond dat ik haar maar eens moest opbellen en hoorde toen dat zij juist uit Engeland was teruggekeerd. Ik vroeg of ze nog eens met me uit wilde en we spraken af dat ik het evangelie zou gaan bestuderen.”

„Wij zagen elkaar slechts driemaal voor ik voor mijn laatste schooljaar naar Engeland terug moest. In Leicester, in Engeland, kwam ik in contact met de zendingen. Ik had ontdekt waar een kerkgebouw van de HLD was en ik ging er naar toe om te zien hoe die er uit zag. Een jongeman, van ongeveer mijn leeftijd, stond bij het gebouw. Ik vroeg: „Hoe laat begint de bijeenkomst?” Hij glimlachte en antwoordde: „Over een paar minuten, laten we naar binnen gaan.”

„Ik nam lessen van de zendingen, maar ik vertelde Sidsel hier niets over. Ik deed wat de zendingen van mij vroegen: bidden en vasten.

„Er scheen geen antwoord op mijn gebeden te komen. Ik ging door met bidden, waarbij ik mij uitdrukkelijk verbond de ingevingen van het antwoord na te komen. Toen kreeg ik het antwoord. Ik wist dat de kerk waar was.” zei Espen.

Ook Sidsel bad.

„Ik kreeg de zekerheid dat Espen lid van de kerk zou worden,” zei ze.

„Ik was stewardess bij de Zweedse luchtvaartmaatschappij en ging mijn vakantie in Engeland doorbrengen. Ik ging Espen opzoeken. Stelt u zich mijn vreugde voor toen hij zei: „Morgen word ik gedoopt.”

Het was een droom die bewaarheid werd.

Sidsel en ik trouwden na bijna vijf jaar verkering en wachten. Zuster Amundsen was zeer standvastig geweest in haar overtuiging, dat zij met iemand zou trouwen die haar naar de tempel zou leiden.

Broeder Amundsen werd kort na zijn trouwen voor de militaire dienst opgeroepen. Nadat hij een jaar lid van de kerk was, kon hij verlof krijgen en werden zij in de tempel verzegeld.

„Wij waren zo gelukkig. Wij waren zo dicht bij de Here, dat het net was alsof Hij tot ons zei: „Ik ken jullie.”

Zij vestigden zich in Oslo waar broeder Amundsen in de textielbranche ging werken. Binnen een jaar had hij een eigen zaak.

Het gezin Amundsen heeft nu drie kinderen. Een groot deel van hun tijd besteden zij aan gezinsactiviteiten.

Toen president Gosta Berling van het zendingengebied Oslo, Noorwegen onlangs broeder Amundsen tot gemeentepresident van de 2de gemeente in Oslo riep, aarzelde deze niet lang om deze verantwoordelijkheid op zich te nemen.

„Ik had geen andere keus, omdat in mijn patriarchale zegen stond dat ik een leider zou zijn. Ik wist hoe omvangrijk deze taak was, en ik vroeg mij af hoe ik deze zou kunnen verrichten. Toen ik er met mijn vrouw over sprak herinnerden wij ons de verbonden die wij met de Here in de tempel gesloten hadden. Wij aanvaardden de taak,” zei hij.

„De kerk is het middelpunt van mijn denken. Elke keer weer dat wij naar de tempel gaan worden wij getroffen door nieuwe dingen en beseffen wij het eeuwige karakter van ons gezamenlijk leven.” Voegde hij eraan toe.

„Ja,” zei zuster Amundsen, „de kerk helpt ons de beste wijze te vinden om elkaars noden te lenigen. Het is mooi om bij elkaar te zijn. Wij hebben het erg druk en zijn een zeer gelukkig gezin.

De handelaars

Het was lente en de rode met zand bedekte bergen rond Kanab, Utah, schitterden in de warme zonneschijn. De jongens waren blij dat hun vader ze met een boodschap naar het Indiaanse kamp had gestuurd dat enkele kilometers verder dan het fort lag. Op hun ponnies door de grijsgroene saliestruiken rijden was veel leuker dan de moestuin wieden, wat ze zouden hebben moeten doen als zij thuis waren gebleven.

De jongens hadden een paard bij zich dat aan de Indianen moest worden verkocht. Zij zeiden niet veel, ieder van hen genoot van de schoonheid van de wereld rondom hen op deze zachte lentemorgen. Het leven was mooi.

Een oud Navajo-opperhoofd, Frank genaamd, kwam hen ter begroeting tegemoet toen zij het kamp binnenreden. De vorige dag had hij hun vader verteld dat hij een goed paard nodig had en daarom verwachtte hij vandaag iemand, die met een paard zou komen. Opperhoofd Frank hielp de jongens van hun ponnies, keek een ogenblik naar het paard dat zij voor de verkoop hadden meegebracht en maakte toen een gebaar naar een aantal dekens die op enige afstand lagen.

De kleuren en het patroon van de dekens waren bijzonder mooi, maar de tienjarige Jacob had zijn jongere broertje Walter gewaarschuwd dat zij als volwassen mannen moesten handelen en dat zij een goede koop moesten sluiten. Zij schudden hun hoofd en Jacob vertelde het opperhoofd dat hij meer wilde hebben voor het paard dat hij had meegebracht.

De oude Indiaan aarzelde even en haalde toen twee jassen van buffelhuid en nog meer dekens te voorschijn. De jongens zetten grote ogen op, zó verbaasd waren ze over deze

vrijgevigheid maar zeiden niets. Zij rolden de jassen en de dekens op, legden ze over de ponnies en reden vol trots over de goede koop, die zij hadden gesloten, naar huis. Hun vader wachtte ze op toen ze het erf kwamen oprijden. Ook hij was verbaasd toen hij de zware vracht van de ponnies tilde en de dekens uitrolde, maar hij zei niets.

Hij bekeek de dekens en jassen zorgvuldig en verdeelde ze in twee stapels. Zijn zoons wachtten tot hij zou spreken maar hij ging door zonder iets te zeggen. Toen hij klaar was, rolde hij de dekens die hij op een van de stapels had gelegd, netjes op en zei de jongens dat zij een deel van de handel terug moesten brengen.

De dag leek somber voor Jacob en Walter toen zij naar het Indiaanse kamp terugreden. Zij vroegen zich af hoe zij ooit konden uitleggen waarom zij weer terugkwamen. Maar opperhoofd Frank verwelkomde ze met een hartelijke glimlach. Hij hief zijn oude armen op om de rol dekens in ontvangst te nemen en voor ze enige uitleg konden geven, zei hij: „Ik wist dat jullie terug zouden komen. Jullie vader is een eerlijk mens en ik wist dat hij niet alle dekens zou houden. Hij zorgt voor ons. Hij is ook een vader voor ons.”

„Plotseling was het of de zon weer begon te schijnen, toen de jongens begrepen welk een verstandig en geliefd man Jacob Hamblin, hun vader werkelijk was.

OPMERKING: In 1854 werd Jacob Hamblin (1819-1886) verzocht om een Indiaanse zending in het zuidelijk deel van Utah te vestigen. Hij werd op 15 december 1876 in St. George, Utah door Brigham Young tot apostel over de Lamanieten aangesteld en was behulpzaam bij het vestigen van nederzettingen in het zuiden van Utah, Arizona en Nieuw Mexico.

Het was nog donker in de schuur waar de Navajo-jongen lag te slapen op een bed van zachte, witte schapenvachten. Hij hoorde niets totdat een stevige hand hem zachtjes wakker schudde en hij de stem van zijn grootvader hoorde.

„Word wakker, Kee. Je moet je haasten voor de zon opgaat.” Kee opende langzaam zijn moede ogen en staarde in het gerimpelde gezicht van zijn grootvader. Hij had er geen behoefte aan zo vroeg op te staan maar het zou niet goed zijn om oneerbiedigheid te tonen.

Zonder een woord te zeggen ging hij overeind zitten en trok een licht wollen jasje over zijn wollige hemd en blauwe broek aan. Toen hij de zware houten deur opentrok, gaf zijn grootvader hem de welbekende stok aan.

Kee tuurde in de duisternis van de morgen, die slechts werd onderbroken door een dunne kromme streep licht langs de kam van de bergen in de verte.

Het is zo ver, zo erg ver weg, dacht hij.

Plotseling zette de indiaanse jongen het op een lopen.

Langs de schaapskooi rende hij het dorre land in. Hij kon nauwelijks de saliestruiken zien waar hij over heen sprong. Toen hij steeds harder ging rennen, begon zijn hart steeds luider onder zijn hemd te kloppen. De koele morgenwind deed zijn dikke, zwarte haar wapperen terwijl hij alsmaar voortrende, de stok in zijn hand geklemd.

De bergketen werd beter zichtbaar nu de zon er boven verscheen. Kee was elke morgen opnieuw vervuld van eerbied als hij de schoonheid van de rijzende zon aanschouwde. Met inzet van al zijn krachten, verhoogde hij zijn snelheid. Hij moest nu niet ophouden, het was nog zo ver weg. De spieren van Kee's benen strekten en spanden zich terwijl hij steeds sneller rende. Zijn ogen hield hij gericht op de streep gouden zonlicht voor hem, die steeds hoger boven de rode rotsformaties uitrees en toen plotseling de hemel fel verlichtte.

Een nieuwe dag was aangebroken. Buiten adem van het lopen verminderde Kee zijn vaart en hield stil. Met een krachtige steek, als bewijs van zijn kracht, stak hij de stok diep in de aarde. Toen pas gunde hij zijn lichaam rust en ging hij op de grond zitten.

Toen de jonge Navajo naar de hoge, rode rotsen keek, die schitterden in de vroege morgenzon, was het of hij de woorden hoorde die zijn grootvader al zo vele malen tot hem had gesproken.

„Iedere morgen moet je naar de zon rennen. Ren zo hard als je kunt, totdat je niet meer kunt en plant dan een stok in Moeder Aarde. Je benen zullen sterker en sterker worden totdat je op een dag je stok aan de voet van de bergen zult neerzetten. Dan zul je een man zijn, mijn zoon.”

En daarom had Kee iedere morgen gerend om de nieuwe dag te begroeten en elke keer was hij een beetje dichter bij de horizon.

Zal ik ooit een man worden? vroeg Kee zich af terwijl hij naar de rotsformaties keek, die nog steeds ver weg lagen. Ik ben ervan overtuigd dat ik de voet van de bergen nooit zal bereiken en ik heb genoeg van al dat rennen. Wat de oude man zegt is dwaas.

„Morgen ren ik alleen maar naar de schaapskooi en verberg

mij daar,” zei Kee tegen zichzelf en wandelde op zijn gemak terug naar de schuur.

Toen Kee het huis van zijn grootvader naderde kreeg hij het gevoel dat er iets niet in orde was. Daarvoor werd hij altijd verwelkomd door de aanblik van de man met zijn witte haar, die in de deuropening stond te wachten en de rook die uit het midden van het dak omhoog kringelde.

Nu stond er niemand in de deuropening en omdat er geen rook uit de pijp kwam betekende dit dat er geen vuur was aangemaakt. Hij haastte zich naar binnen en keek snel de achthoekige kamer rond. De kamer was leeg en Kee begon een angstig voor gevoel te krijgen.

Iedere zomer kwam Kee naar het afgelegen huis van zijn bejaarde grootvader om deze met de schapen te helpen en om de gewoontes van zijn volk te leren kennen. Hij begreep niet altijd wat hij hoorde, maar zijn hart was vervuld van liefde en achting voor de oude man.

Ren de zon tegemoet

DOOR COLLEEN HELQUIST
Geïllustreerd door Nina Grover

Waar kan hij zijn? vroeg de jongen zich af, toen hij verstijfd van angst aan de vloer van vastgestampte aarde vastgenageld stond. Plotseling kwam er een gedempt geluid van de andere zijde van de uit houtblokken vervaardigde muur. Kee rende naar buiten en ging naar de achterzijde van de schuur. Daar, bij de hoge stapel balken van cederhout, lag zijn grootvader met een van pijn vertrokken gezicht. „Ik ging brandhout halen,” fluisterde hij. „Toen ik viel rolden de zware blokken op mijn benen.”

Kee wist dat de blokken weggehaald moesten worden om zijn grootvader te kunnen bevrijden. Hij trok aan de zware stukken hout maar kon ze niet wegtrekken. „Mijn armen zijn niet sterk genoeg,” riep Kee. „Wat moet ik doen?”

De oude man keek de geschrokken jongen aan.

„Je armen zijn misschien niet zo sterk, maar je benen zijn dat wel, mijn zoon,” zei hij. „Loop zo snel je kunt naar het huis van oom Hosteen Bagay. Hij zal met helpers komen.”

Kee rende harder dan ooit tevoren en terwijl zijn spieren zich strekten en spanden voelde hij een grote kracht in zijn benen. Omdat hij zich zorgen maakte over het lot van zijn grootvader, ging hij harder en harder, hij sprong over struiken en rende langs de jeneverbessen die her en der verspreid stonden. Zijn hart klopte snel, maar hij werd niet zo gauw moe als vóór die tijd. Veel vlugger dan hij voor mogelijk had gehouden, had de jongen de afgelegen woning van Hosteen Bagay bereikt en een paar ooms begaven zich op weg om zijn grootvader hulp te verlenen.

Kee keek naar de kleurige bergketen en dacht aan de vele stokken die hij in de grond had gestoken bij zijn pogingen om de keten te bereiken.

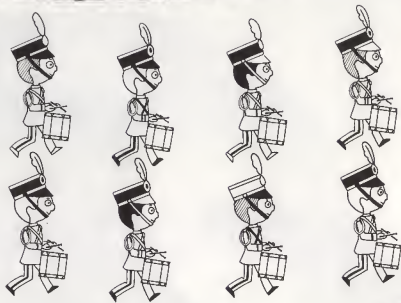
„Bij nader inzien was het helemaal niet zo dwaas wat die oude man zei,” stelde hij vast. „Morgen zal ik met plezier naar de zon rennen!”

Trommelslager, trommelslager

DOOR
ROBERTA L. FAIRALL

Kun je twee trommelslagers vinden die precies eender zijn?

Kleuren- puzzel

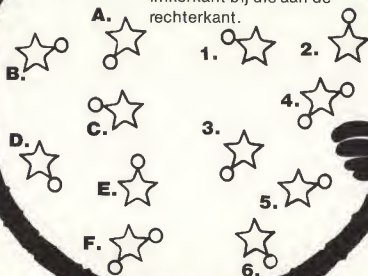
DOOR ANN STAC

Passende sterren

R. LATTA

Pas de sterren aan de
linkerkant bij die aan de
rechterkant.

Voor de grap

Volg de onderstaande
kleurencode om te
vinden wiens hoed in
de optocht weg-
geblazen werd.

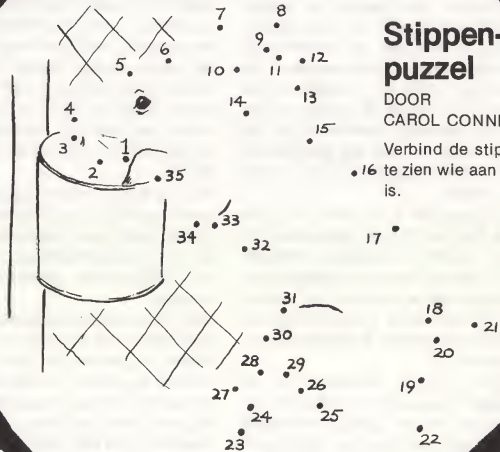
- + zwart
- o rood
- bruin

Ver- borgen voor- werpen

Kun je in dit plaatje een
zeehond, een walvis,
een harp, een schelp,
een pinda, een foto-
toestel, een pinguïn,
een wigwam, een veer,
een vleermuis, een
inktkvis en een igloo ont-
dekken?

DOOR
NEVA SCHULTZ

Stippen- puzzel

DOOR
CAROL CONNER

Verbind de stippen om
te zien wie aan het eten
is.

Welke maand heeft
28 dagen?
Iedere maand.

Uit een gesprek van Joleen Meredith met broeder Hugh B. Brown (lid van de Raad der Twaalven) en enige van zijn kleinkinderen.

Van VRIEND tot VRIEND

Toen ik met enkele van de kleinkinderen van broeder Brown sprak, kwam ik tot de ontdekking dat zij zich allen verschillende dingen van hun grootvader herinnerden:

„Ik herinner mij, dat toen ik ongeveer negen jaar oud was, mijn grootvader in zijn grote stoel zat. Hij vond het goed als ik achter hem ging staan en zijn mooie haar kamde. Ik maakte meestal een scheiding in het midden en kamde het dan op verschillende manieren terug. Soms maakte ik de scheiding opzij en probeerde een nieuwe haarstijl uit; ik kamde het ook wel naar beneden zodat het over zijn gezicht hing. Hij was erg geduldig en liet mij kammen tot mijn armen er moe van werden.”

„De dingen, die ik mij van mijn grootvader herinner zijn de spannende verhalen, die hij kon vertellen, wanneer mijn zuster en ik aan zijn voeten zaten. Het waren lange verhalen, vol avonturen, die wel wat op science-fiction leken. Mijn zuster en ik kwamen er altijd in voor.

„In een van zijn verhalen zaten wij allemaal in een auto in de woestijn en ontdekten wij een groot onderaards gewelf. Aan het einde van het gewelf vonden wij allerlei soorten juwelen en waardevolle schatten. Er was eten in overvloed voor ons allemaal. Het water in de bodem van het gewelf was gloei-

end heet, maar gelukkig vonden we een speedboot en konden wij aan het hete water ontsnappen. Wij stapten allemaal in de boot en voeren de rivier af. In de verhalen, die hij ons vertelde, kwamen altijd een paar reuzen of iets anders opwindens voor. Dikwijls vochten wij tegen deze reuzen, mijn grootvader, mijn zuster en ik, en wij wonnen altijd. Wij konden urenlang naar deze spannende verhalen luisteren. Waar wij woonden was geen televisie, maar die misten wij zeer beslist niet.”

„Grootvader zat altijd in zijn grote fauteuil te leren. Hij las bij het licht van de lamp. Nefi was zijn lievelingsprofeet. Hij zei altijd dat hij net als Nefi wilde zijn.”

Toen ik zelf met deze bijzondere man kennismaatte, vroeg ik hem wat hij zich uit zijn jeugd kon herinneren. Sommige van zijn herinneringen, die hij uit zijn jongensjaren aanhaalde, waren grappig.

„Mijn broer Bud en ik hadden als kind veel plezier. Hij hield ervan om mij te plagen en grapjes met mij uit te halen. Op een dag zaten we een wezel achterna die in een gat kroop. Wij gebruikten een schop om hem uit te graven, maar dat lukte niet. Bud zei me, dat als ik mijn hand in het gat stak ik het best misschien kon grijpen en het eruit kon trekken. Ik geloofde hem en stak mijn hand zo ver mogelijk in het gat. Maar

de wezel beet zo hard in mijn vinger dat hij er de top bijna afbeet. Na dit voorval besloot ik iets voorzichtiger te zijn als Bud mij zei iets te doen.

„Mijn broer plaagde mij mijn hele jeugd door. Maar toch heb ik hém ook een keer te pakken genomen. Ik herinner mij dat wij in die tijd in het souterrain van een schuur sliepen. Bud had een boek over spoken en spookverhalen gelezen. Op een dag kwam het bij mij op om mijn neef te vragen een oud laken over zijn hoofd te trekken en Bud bang te maken. Mijn neef zou zich in het souterrain verstoppert tot mijn broer thuis kwam. Ik verborg mij buiten, en wachtte af. Ja hoor, daar kwam Bud, hij ging de schuur in en wilde naar het souterrain gaan. Toen hij mijn neef zag, kwam hij schreeuwend de schuur uit en rende weg, zo hard als hij kon. Het heeft een hele tijd geduurd voordat Bud weer daar beneden wilde slapen.”

Een van de mooiste belevenissen die broeder Brown mij vertelde ging over een paard. Omdat hij een bevelhebber officier was bij de Canadese Cavalerie was het bezit van een paard van zeer groot belang voor hem:

„Ik keek rond naar het beste paard dat ik in de omgeving kon kopen. Ik hield van paarden — dat had ik altijd gedaan. Eindelijk vond ik het juiste paard. Ik betaalde er veel geld voor. Al snel vond ik een goed ruiter die specialist was op het gebied van paarden africhten. Hij werkte en werkte met mijn paard, dat ik Stoomboot had genoemd, en het duurde niet lang of Stoomboot was niet alleen het paard dat er het beste uitzag van alle paarden bij de Canadese cavalerie, maar het was ook het beste afgericht. Ik kon tegen het paard zeggen dat het moest

gaan liggen, dat het om moest rollen of naar mij toe moest komen en het gehoorzaamde onmiddellijk. Ik had er zo'n schik in.

„Wij waren toendertijd in Cardston gelegerd en ik had het genoegen gehad Stoomboot gedurende enige jaren te berijden toen op een dag kolonel Walker uit Winnipeg ons hoofdkwartier kwam bezoeken. Zijn belangrijkste opdracht was een goed paard voor de generaal te kopen. Hij zei mij dit eerst niet maar vroeg alleen maar:

„Ik hoor dat jij een best paard hebt.”

„Het is een 'pracht',” antwoordde ik.

„Toen vroeg hij of hij een rit met Stoomboot kon maken en ik zei: „Akkoord.”

„Toen hij van zijn korte rit terugkeerde, steeg hij af en vroeg:

„Hoeveel vraag je voor dit paard?”

„Ik was ervan overtuigd dat hij een grapje maakte, dus reageerde ik, ook voor de grap, prompt en zei: „O, vijfhonderd dollar.”

Dat was een buitengewoon hoog bedrag.

„Dan is het verkocht!” zei hij.

Ik was verbluft! „Maar ik maakte maar een grapje, dit paard is mijn lust en mijn leven”, stamelde ik.

„Kolonel Walker was ongenaakbaar, en zei: „Jij hebt de prijs genoemd, en

die wil ik betalen, dus is de koop gesloten.”

„Gedurende lange tijd was ik gebroken door het verlies van mijn lievelingspaard en vriend, Stoomboot.

„Ongeveer een jaar later”, zo ging hij voort, „toen ik ons hoofdkwartier in Engeland bezocht, werd ik uitgenodigd de stallen daar te komen bekijken. Toen ik langs een van de rijen stallen liep, zag ik in een van de stallen mijn grote vriend staan. „Stoomboot”, riep ik.

„Het paard sprong op alsof het aangeschoten was. Ik klom in de stal, wierp mijn armen om het dier en hulde en hulde. Het is moeilijk om een oude vriend te vergeten.”

De apostel des Heren vertelde mij ook hoe belangrijk het gebed en zijn getuigenis altijd voor hem zijn geweest. Een laatste herinnering geeft zijn gevoelens weer:

„Als ik toen ik jong was een angstige droom had, dan werd ik wakker en riep: „Moeder, bent u daar.” Omdat de kamer van mijn moeder naast de mijne lag, hoorde zij mij gewoonlijk en zij antwoordde dan snel: „Ja, mijn zoon, ik ben hier.”

„Jaren later, toen ik op zending naar Engeland ging, herinnerde mijn moeder mij eraan, dat zij er niet zou zijn om mij, als ik riep, te antwoorden, maar dat onze hemelse Vader er wel altijd zou zijn.

„Tijdens mijn zending en in de loop van mijn leven heb ik vele malen uitgeroepen: „Vader, bent u daar?”

De knappe, bejaarde man met het prachtige witte haar dacht een ogenblik na. Toen zei hij rustig: „Ik heb altijd antwoord gekregen.”

Heiligen der laatste dagen tempelkwis

Het woord tempel is afgeleid van het Latijnse woord templum en betekent het huis des Heren. De Heiligen der Laatste Dagen hebben altijd de nadruk gelegd op het bouwen van tempels om het werk des Heren te kunnen doen. De sleutel tot de namen van enkele van deze tempels kunt u in de volgende gegevens vinden. Schrijf de naam van de Tempel in het opengelaten gedeelte. (Zie de antwoorden op bladzijde 32.)

1. Deze tempel werd door de pioniers en hun nakomelingen gebouwd. Drie andere tempels werden voltooid voor de inwijding van de tempel te in 1893.

2. President Joseph F. Smith ging op vijftienjarige leeftijd naar deze eilanden om er zendingswerk te verrichten. Hij keerde er in 1915 als president van de kerk terug om de bouwplaats voor de tempel op in te wijden.

3. In 1887 vertrok een groep pioniers vanuit Salt Lake City naar het noorden om een nieuwe nederzetting te stichten. Zij noemden de stad Cardston naar Charles Ora Card, de leider van hun groep. Een bouwplaats voor een tempel werd daar in 1913 ingewijd en president Heber J. Grant wijdde in 1923 de tempel te in.

4. Pioniers van de Heiligen der Laatste Dagen begaven zich naar het westelijk deel van de Verenigde Staten en vele Lamanietische en Spaanssprekende leden van de kerk vestigden zich in het gebied, waar de tempel zich bevindt. Teneinde deze mensen te dienen wijdde president Heber J. Grant in 1927 de tempel in in.

5. Deze tempel was de eerste die op het Europese vasteland werd gebouwd. Daarom kwamen zoveel leden uit geheel Europa naar de inwijding dat van 11 tot 15 september 1955 dagelijks twee diensten werden gehouden. Het inwijdingsgebed voor de tempel in werd in elke zitting door president David O. McKay uitgesproken.

6. Polynesische heiligen van vele eilanden reisden grote afstanden over de Stille Oceaan om naar de tempel in Hawaï te gaan. In 1954 werd bekendgemaakt dat nog een tempel en het Zuidelijk deel van de Stille Oceaan zou worden gebouwd. President McKay wijdde de tempel op in 1958 in.

7. Nadat president McKay in 1955 de inwijding van de Zwitserse tempel had bijgewoond, keerde hij naar Newchapel terug om daar de eerste spade in de grond te steken voor een andere tempel. De tempel in werd drie jaar later ingewijd.

8. Twee nieuwe tempels zijn onlangs ingewijd in de omgeving van Salt Lake City. De in het noorden gelegen tempel te en de zuidelijk gelegen tempel is de tempel te

9. De laatst gereed gekomen tempel van de heiligen der laatste dagen is de tempel te in het oostelijk gedeelte van de Verenigde Staten.

10. Zes tempels, die ook worden gebruikt door leden van de kerk, zijn nog niet genoemd. Weet u welke deze zijn?

De tempel te M.....

De tempel te L.....

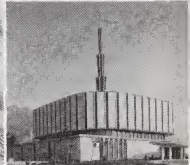
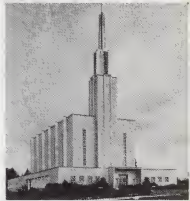
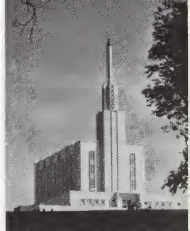
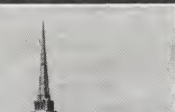
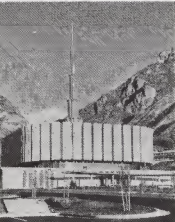
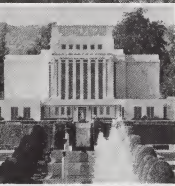
De tempel te S.....

De tempel te I.....

De tempel te L.....

De tempel te O.....

DOOR VICKI H. BUDGE

Het was min of meer een schok voor me toen ik tot de ontdekking kwam dat ik zowaar zendingswerk verrichtte.

Zijn dat mijn voeten op de bergen?

DOOR DEREK DIXON

„En daarom,” zei mijn gemeentepresident, „roepen wij u tot zendingscoördinator in de gemeente. Uw taak zal er niet alleen uit bestaan om coördinerend tussen de leden en de zendingen op te treden, maar ook om enthousiasme voor de redding van zielen op te wekken en dit in de juiste banen te leiden. Wij verwachten van u dat u ons voorgaat in dit grote werk.”

„Ik geloof dat u me voor de gek houdt,” zei ik. „Ik ben al bang als ik aan een vreemde moet vragen hoe laat het is. Ik heb al moeite genoeg mijzelf te redden, laat staan mijn naaste.”

„Onzin!” zei de gemeentepresident op zijn vriendelijke manier. „Het enige dat u ontbreekt is de nodige ervaring- en de tijd zal u die leren. Om mee te beginnen vragen wij u een speciale voordracht over zendingswerk in de priesterschapvergadering van aanstaande zondag te geven- iets dat de broeders zal stimuleren en dat hen een paar richtlijnen zal geven om hun naaste voor het evangelie te interesseren.

Alhoewel ik probeerde te glimlachen, ging mijn hart van rikketkietik en sombere gedachten bezwaarden mijn geest. En toch, volkomen onverklaarbaar, hoorde ik mijzelf zeggen: „Welnu president, als u denkt dat ik het kan, dan zal ik het proberen.” Die week doorweekte ik mijn hoofdkussen met tranen, omdat ik, tijdens de nachtelijke uren waarin anderen sliepen, mijn hemelse Vader smeekte om mij op een of andere wonderbaarlijke wijze van deze gevreesde opdracht te verlossen. Maar het plafond boven mijn hoofd was onverbiddelijk, en een of ander vaag gevoel van ziekte trok door mijn gehele wezen. Daarom besloot ik om hulp te vragen. Het antwoord op mijn smeken kwam zo vlug dat het niets minder dan een openbaring kon zijn. De ideeën stroomden zo snel door mijn geest, dat ik nauwelijks de tijd had om potlood en papier te pakken om enkele ervan op te schrijven. In elk geval was ik tegen de tijd dat de sabbath kwam voorbereid om anderen te vertellen hoe zij de mensen in hun omgeving en hun bekenden belangstelling voor het evangelie konden bijbrengen.

Tijdens de priesterschapsvergadering gaf ik de broeders, geheel informeel, zes beginselen ter overweging:

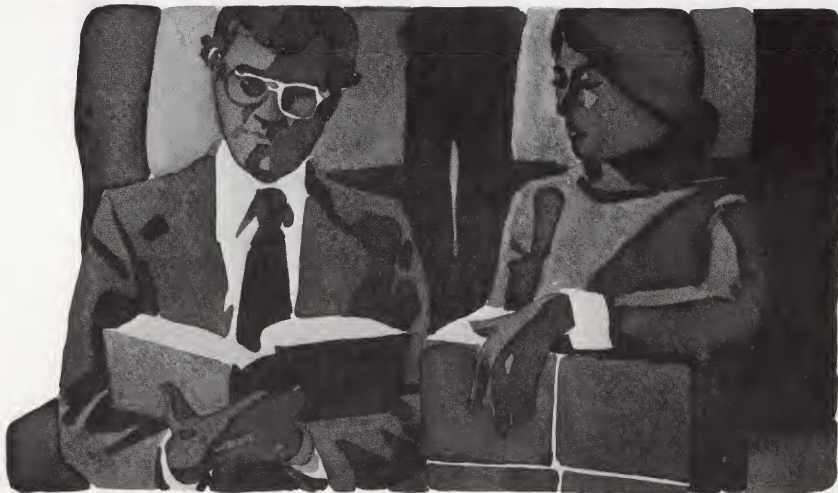
1. U behoort vrienden te maken.
2. U behoort zelf de eerste stap te zetten.
3. U moet behulpzaam zijn.
4. U moet moedig zijn.
5. U behoort ervan uit te gaan dat u resultaten boekt.
6. U behoort geïnspireerd te zijn.

En ik stelde nog een zevende beginsel vast- voor mijzelf: U behoort een plan op te stellen.

Aanvankelijk hadden mijn pogingen om anderen voor het evangelie te interesseren niet veel succes, hoofdzakelijk omdat ik mijn gebrek aan zelfvertrouwen moest overwinnen. Maar op een dag kwam het eerste sprankje hoop, op mijn kantoor.

Ik keek geen enkele keer op naar mijn medepassagiere.

Een vrijgezel was juist bij ons komen werken en ik werd aangewezen om hem in het gebouw rond te leiden. Terwijl we hier mee bezig waren, raapte ik al mijn moed bij elkaar en zei: „Tussen haakjes, bent u, terwijl u in Canada was, nog leden van de mormoonse kerk tegengekomen?”

Hij keek mij scherp aan. „Waarom? Bent u mormoon?”

„Ja, dat ben ik inderdaad.”

„O, dat is interessant. Ik ben nooit in persoonlijk contact met mormonen geweest, maar laatst was er in een weekend op de televisie een of andere conferentie uit Salt Lake City. Het was tamelijk vervelend. Maar een ding herinner ik mij goed: een van de sprekers was een oude man met wit haar- een van de sympathiekste oude mannen, die ik ooit heb gezien. Hij was geweldig!”

Ik wist dat op dat moment de geest van een profeet van God de deur naar het hart van een mens had geopend. Wij hadden in de weken, die volgden, samen nog diverse interessante gesprekken over het evangelie.

Mijn tweede zendingsbelevnis was een bittere ervaring voor mij, maar gaf mij een les, die ik mij mijn gehele leven zal herinneren. Ik zat op een avond, toen ik van mijn werk naar huis ging, in een zeer drukke bus. Ik las in *De Leringen van de profeet Joseph Smith*. Naast mij zat, een mand vol met boodschappen op haar knieën geklemd, een dame van middelbare leeftijd.

Ik was dermate in mijn boek verdiept, dat ik gedurende de rit geen enkele keer opkeek naar mijn mede-passagiere. Toen ik in de buurt van mijn woning kwam en het boek sloot, zei mijn mede-passagiere:

„Was hij een groot man?” Volkomen verrast keek ik haar vragend aan: „Wie?”

„De man waar u over las — Joseph Smith.”

„Hij was inderdaad een groot man — een profeet van God.”

„Was hij gelijk aan Jezus Christus?”

„O nee, maar hij was wel een van Zijn grootste dienstknechten.”

Toen stopte de bus bij mijn halte en ik moest eruit, en liet haar alleen om naar een voor mij onbekende bestemming te gaan. Terwijl de bus wegreed ontmoetten onze ogen elkaar door de ruit, en ik zag een verlangen op haar gezicht, dat mij het altijd heeft doen betreuren dat ik niet met haar verder gereisd ben. Nadien heb ik in de bussen naar haar uitgekeken, echter zonder resultaat.

Langzamerhand begon ik, door ervaring, innerlijk te groeien. Soms leidde de weg omhoog, soms naar beneden; maar ik twijfelde er nooit aan dat dit het werk des Heren was en ik leerde op een dag in augustus 1969 over de hulp, die Hij geeft, als iemand het verlangen koestert bij dat werk te helpen.

De meeste dagen van de week bracht ik mijn lunchtijd op kantoor door, voeten op mijn bureau, een paar boterhammetjes opknabbelen en een beetje lezen. Deze dag was ik min of meer onrustig, ik voelde mij terneergeslagen en innerlijk zeer onrustig. In deze stemming slokte ik mijn brood veel sneller op dan goed was voor mijn spijsvertering en zocht toen opluchting voor mijn benauwde gevoelens in de straten van Brighton.

Ik doolde door de straten, keek zo nu en dan eens in een etalage. Ik ging zelfs een boekenwinkel in en grasduinde daar wat, maar ik bleef dat vervelende gevoel houden en begon maar weer in de straten te lopen.

Toen kwam ik op een plaats waar ik al meer was geweest-

een tweedehands boekwinkel waar je in het souterrain voordelige koopjes kon vinden. (Ik was hier al sedert maanden niet meer geweest omdat mijn liefde voor koopjes mij dikwijls mijn laatste geld kostte!)

Ik ging de winkel binnen en liep de trappen af naar het souterrain. Ik was alleen. Ik rommelde wat tussen de boeken op de planken en keek of er iets van mijn gading was. Ik was hier nog maar nauwelijks mee bezig, toen ik geluid van schoenen op de trap hoorde en ik twee geestelijken met zwarte pakken en priesterboorden zag.

Zij gingen het souterrain binnen en begonnen op de planken te zoeken. Ik lette nauwelijks op hen en zij lieten ook niet op mij. En toen wendde de een zich tot de ander en zei: „Wat ik eigenlijk zoek is een exemplaar van het Boek van Mormon. Mijn oren spitsten zich en mijn hart begon te kloppen.

„O ja,” zei de andere geestelijke terloops.

„Inderdaad zeer interessante mensen. In Southampton staat een van hun nieuwe kerkgebouwen, maar ik heb daar in feite nog nooit een bijeenkomst bijgewoond. Hoe het ook zij, Fred, ik moet nu gaan. Ik heb om één uur met Betty afgesproken. Misschien zien we elkaar het volgende jaar weer?”

„Dat hoop ik,” zei de geestelijke die met Fred was aangesproken. „Tot kijk!”

De andere man verdween snel via de trap en Fred ging door met zoeken.

De Geest des Heren was bijna voelbaar als vuur toen deze in mij kwam. „Neemt u mij niet kwalijk,” zei ik tegen de nog aanwezige geestelijke, „maar wat voor een Boek van Mormon zoekt u- een oudere uitgave?”

„O nee, alleen maar een exemplaar.”

„Welnu, als u mij uw adres wilt geven, dan zal het mij een genoegen zijn u een exemplaar van het Boek van Mormon toe te zenden.

„Waarom, bent u dan mormoon?”

„Dat ben ik inderdaad.”

Een innerlijke stem zei me:

„Je behoort moedig te zijn.”

„Dat is hoogst merkwaardig.”

„Dat kan wel,” zei ik, „maar waarom bent u zo geïnteresseerd in het Boek van Mormon?”

„Welnu, het toeval wil dat ik predikant ben van een „Free Church” in Essex en mijn gemeente en ik hebben al verschillende gezindten bestudeerd. Afgelopen zaterdag zagen enkelen van ons een film op de televisie — *Brigham Young* genaamd — en wij waren er zo van onder de indruk dat wij besloten om de volgende keer het mormonisme als studieobject te nemen. En daarom zoek ik naar een exemplaar van het Boek van Mormon.”

„U krijgt het.”

„Hij gaf mij zijn kaartje en wij namen afscheid, beiden zeer verwonderd over deze samenloop van omstandigheden — alsof het een samenloop van omstandigheden was — dat hij ongeveer honderdvijftig kilometer had moeten reizen en ik een wandelingetje tijdens het lunchuur had moeten maken

om hem te ontmoeten en het Boek van Mormon te bespreken in het souterrain van een tweedehands boekenwinkel ergens in Brighton.

Ik zond zijn adres met een korte toelichting aan het zendingkantoor. Hoe de zaak is afgelopen weet ik niet, maar over de inspiratie van de Here heb ik geen enkele twijfel.

Maar bij al mijn inspanningen voor het zendingswerk stond één ding vast: tot nu toe had de Here al het werk gedaan. Ik had niets gedaan om de belangstelling van iemand anders voor het evangelie op te wekken. Er moest nog een hindernis worden genomen en dat moest ik doen! Het was echter nog steeds zo, dat de gedachte vreemden aan te moeten spreken en voor donkere deuren te moeten staan om het evangelie te bespreken mij innerlijk geheel verwarde. Tegelijkertijd was ik vastbesloten die gevoelens te overwinnen.

Ik zou de vreemdeling openlijk tegemoettreden!

Tijdens een carnavalsavond in ons kerkgebouw wandelde onze dochter Susan de hele avond rond in een zelfgemaakte doodkist, die zij van karton en behangselpapier had gemaakt. Zij had er veel succes mee.

De volgende morgen stond ik bij de bushalte aan de voet van de heuvel te wachten om naar mijn werk te gaan. Er stonden nog een paar mensen, onder wie een gezette man van middelbare leeftijd met een kalend hoofd en een zeer norske uitdrukking op zijn gezicht. Ik hield een praatje met mijzelf waarin ik verschillende redenen opsomde waarom een dergelijke man nooit het evangelie zou aanvaarden en waarom ik het nooit zou durven om hem aan te spreken — wat zou ik hem trouwens moeten zeggen? — en toen zei een innerlijke stem mij: „Je behoort moedig te zijn.”

Daarom, al mijn moed bij elkaar rapend, zei ik tegen de man: „Neemt u mij niet kwalijk, maar weet u misschien iemand die een kartonnen doodkist wil kopen?”

Zijn hoofd richtte zich met een schok op en hij keek mij doordringend aan, waar hij ook alle reden voor had! „Neem me niet kwalijk?”

„Ik zei, weet u misschien iemand die een kartonnen doodkist wil kopen? U moet weten, dat wij gisteren een carnavalsavond in onze kerk hadden en wij hebben een van onze dochters verkleed als lijk in een kartonnen doodkist, en nu staat die doodkist in de zitkamer en we weten eigenlijk niet wat we ermee moeten doen.”

Ik verwachtte dat hij zou zeggen: „In welke kerk?” — maar dat zei hij niet. In plaats daarvan zei hij: „Je hebt een zeer merkwaardig gevoel voor humor, of niet soms, vriend?”

Toen begonnen wij plotseling allebei te lachen en hij stelde voor dat we niet op de bus zouden wachten, maar gezamenlijk naar de stad zouden lopen. Toen wij in de richting van de stad de heuvel afliepen, keek hij me aan en zei: „Nou, iedereen die een dergelijke merkwaardige uitlating tegen een volslagen vreemde op straat doet, moet of volkomen gek zijn of iets op zijn lever hebben. Vertel me daarom maar eens over die kerk van je . . . ?”

Derek Dixon is gemeentepresident van de gemeente Brighton in de London South Mission, England.

Getrouwe werkers

Mijn geliefde broeders en zusters, president Kimball heeft ons de afgelopen maanden als kerk opnieuw de opdracht gegeven om de hand uit te steken naar de andere kinderen van onze Vader.

Ons is gevraagd op tweeërlei gebied onze pas te versnellen. Allereerst zou elk lid van de kerk zijn licht zo moeten laten schijnen dat anderen het evangelie van Jezus Christus door ons voorbeeld kunnen zien. De Here zegt ons in de Leer en Verbonden:

„En wederom zeg Ik u: Ik geef u een gebod, dat iedere man, zowel ouderling, priester, leraar als lid uit alle macht met het werk zijner handen moet bijdragen om de dingen, die Ik heb geboden, voor te bereiden en te volbrengen.

DOOR LOREN C. DUNN
Van de Eerste Raad van Zeventig

Een welverdiende hulde aan hen, die zich opofferen om het evangelie aan anderen mede te delen- en een stimulans: Wanneer zullen wij ons steentje bijdragen?

„En laat uw prediking de stem tot waarschuwing zijn, een ieder tot zijn naaste, in zachtheid en nederigheid.” (LV 38:40-41.)

Aan elk lid van de kerk wordt gevraagd vriendschap te sluiten met een gezin, dat geen lid van de kerk is.

Ten tweede wordt aan elke jongeman, die daartoe in staat is, verzocht zich voor te bereiden op een full-time zending. En opnieuw uit de Leer en Verbonden:

„Wend daarom al uw krachten aan, en roep **getrouwe** arbeiders in Mijn wijngaard, opdat deze voor de laatste maal moge worden gesnoeid.

„En in zoverre zij zich bekeren, en de volheid van Mijn evangelie ontvangen,

en worden geheiligd, zal ik Mijn hand in het oordeel terughouden.

„Ga daarom uit, en roep met luider stemme: Het koninkrijk des hemels is nabij. Hosanna! Gezegend zij de naam des Allerhoogsten Gods!

„Ga uit, en doop in water, en bereid de weg voor Mijn aangezicht voor de tijd van Mijn komen;

„Want de tijd is nabij; niemand weet de dag of het uur; maar het zal zeker komen.” (LV 39:17-21.)

Ik zou graag op het laatste punt nog verder willen ingaan. Onlangs had ik de eer de opdracht te krijgen om de Samoa-Apia zending te bezoeken en enkele ringconferenties in dat land bij te wonen. Alles ging goed met de zendelingen en het werk vorderde. Op een middag na een bijeenkomst zei de zendingspresident, Patrick Peters — die op Samoa is geboren —: „Broeder Dunn, ik wil u iets laten zien.” Vanaf het zendingskantoor reden we een paar kilometer met de auto en klommen toen naar de top van een kleine heuvel, waar een terrein lag afgescheiden door palmbomen en andere tropische vegetatie. Ik kwam plotseling tot het besef dat wij ons op een oud kerkhof bevonden. In het midden van dit kerkhof was een stukje grond, dat omringd was door een muurtje, dat zo laag was dat je er overheen kon stappen. President en zuster Peters vertelden mij, dat dit de plaats was, waar enkele van de eerste zendelingen in Samoa waren begraven. Er waren acht graven.

Het viel mij op dat van deze acht graven er vier waren van kinderen onder de twee jaar en van een eenentwintigjarige echtgenote en moeder. Hoe was het mogelijk dat deze een rol hadden gespeeld in het zendingswerk op Samoa?

Gedurende de volgende twee dagen ging ik, als de tijd mij dit toeliet, de geschiedenis van de zending na om een antwoord op deze vraag te vinden. Alhoewel ik er niet in slaagde om gegevens over alle acht gevallen te verzamelen, ontdekte ik het volgende. In de begin periode van de kerk was het gebruikelijk, dat jonge echtparen op zending werden geroepen, en enkele van deze echtparen werden naar Samoa geroepen. De eerste, die op dat stukje grond werd begraven, was zuster

Katie Eliza Hale Merrill. Zij en haar man waren slechts drie maanden op zending toen zij ziek werd en beviel van een te vroeg geboren kind. Het kind overleed de volgende dag. De geschiedenis vermeldt het volgende: „Een uur na de dood van het kind, riep de moeder zuster Lee (de vrouw van de zendingspresident) bij zich aan haar bed, en vertelde haar, na haar eerst te hebben bedankt om dat zij haar tijdens haar ziekte had verzorgd, dat zij ging „sterven” en dat „zij niet kon blijven omdat ze haar kwamen halen.” Toen sprak ze met haar echtgenoot, kuste hem vaarwel en alles was voorbij. De moeder en het pasgeboren jongetje werden in één kist begraven. Broeder Merrill nam na afloop van zijn zending de stoffelijke resten van zijn vrouw en zoon mee naar Utah om ze daar te begraven. Broeder Thomas H. Hilton en zuster Sarah M. Hilton verloren tussen 1891 en 1894 drie kinderen toen zij op zending op Samoa waren. Kleine Jeannette werd nog geen jaar, George Emmett slechts zeven dagen en Thomas Harold werd anderhalf jaar.

Over de dood van Thomas Harold zegt het verslag: „Op zondag de 11de voelde hij zich niet zo goed . . . Twee dagen lang leek het of er verbetering in zijn toestand kwam, maar op de morgen van de 14de maakte zijn moeder zich opnieuw zorgen over zijn gezondheid. Van toen tot zijn dood op 17 maart 1894, werd alles voor zijn herstel gedaan, dat liefhebbende handen maar konden doen, maar zijn toestand verergende snel . . .

„Hoe moeilijk was het voor ons allen te geloven dat het waar was! Hoe treurig was het om onze geliefde zuster opnieuw zo diepbedroefd te zien, terwijl zij zo ver verwijderd was van haar geliefde ouders en vrienden, die zij had achtergelaten ter wille van het evangelie.

„Thomas Harold Hilton was ongeveer anderhalf jaar oud, een schattig jongetje, dat zeer geliefd was bij alle zendelingen en diegenen onder de plaatselijke bevolking die hem kenden. Iedereen voelde met de diepbedroefde ouders mee en de zegeningen des Heren werden voor hen afgesmeekt.” Op negenentwintigjarige leeftijd werd

Ransom Stevens, president van de zending op Samoa, getroffen door tyfus waarbij hij nog last kreeg van zijn hart. Hij overleed op 23 april 1894.

De tempel gezien door de oude glazen ruit in het inlichtingencentrum.

Zijn weduwe, zuster Annie D. Stevens, aanvaardde de terugreis per stoomschip op 23 mei. Zij kwam op zondag 10 juni in Ogden aan, waar zij werd begroet door president Joseph F. Smith en broeder Franklin D. Richards. Op 11 juni had zij in Salt Lake City een onderhoud met het Eerste Presidium. Daarna ging zij terug naar haar woning in Fairview, Sanpete County, waar zij zes uur in de avond aankwam.

Het verslag vermeldt: „De begroeting door haar vrienden moest noodzakelijkerwijs wel kort worden gehouden want zuster Stevens was ziek en moest vroeg naar bed.” 's Avonds om 11 uur, vijf uur nadat zij thuis was gekomen, beviel zij van een knap jongetje.” Zij had deze gehele beproefing doorstaan in het eindstadium van haar zwangerschap. Een andere aantekening vermeldde vrijdag 2 mei 1900. „Dr. Stutaford gaf die dag in het sanatorium (te Apia) de hoop op, dat de kleine Loi Roberts in het leven zou blijven. De geduldige, kleine zieke werd dagelijks gezalfd en na elke keer trad verbetering in . . . Zijn ouders (broeder en zuster E. T. Roberts) waren dag en nacht in de weer de pijn en het lijden te verzachten.

Op zaterdag 3 maart „overleed de kleine Loi in het sanatorium te Apia, daarmede weer een treurige dag aan de geschiedenis van de zending toevoegend.” Geen wonder dat de grafsteen de woorden vermeldt: „Rust lieve Loi, rust.” Hij was anderhalf jaar oud. En dit brengt ons bij broeder William A. Moody en zijn bruid Adelia Moody. Zij waren afkomstig uit Thatcher, Graham County, Arizona en werden op een zending voor Samoa geroepen. Zij kwamen daar in november 1894 aan. Waarschijnlijk hadden zij de zelfde verwachtingen en aspiraties als andere echtparen die pas begonnen. Zij beviel van een dochter van acht pond op 3 mei 1895. Drie weken later overleed zij. De dochter, kleine Hazel Moody werd door plaatselijke leden verzorgd terwijl haar vader zijn zen-

ding voortzette. Deze geschiedenis besluit met een aantekening over een stoomschip, dat naar de Verenigde Staten vertrok met onder de passagiers vier terugkerende broeders en „ook de dochter van broeder Moody, Hazel, een jaar oud, die naar toegenegeven verwanten in Zion zal worden gebracht.”

Voor de vestiging van het evangelie van Jezus Christus op Samoa is de prijs betaald. Het is opmerkelijk te zien hoeveel van die prijs door kleine kinderen werd betaald. Ik vermoed dat er vele van deze onbekende kerkhoven, zoals dat de beproeving en het lijden, waarmee men in het begin van het zendingswerk in deze bedeling te kampen had.

Door de gestegen levensstandaard en de vorderingen in medische wetenschap behoren deze beproevingen vrijwel tot het verleden. In Samoa bij voorbeeld was alles goed met de zendingen. Er zijn zelfs zendingen, die met de gezondheidszorg zijn belast, onder wie een jong echtpaar en hun twee kinderen, die de gezondheidstoestand van de leden proberen te verbeteren en, indien nodig, ook een wakend oog houden op de gezondheidstoestand van de zendingen.

Het offer dat men vandaag de dag moet brengen is hoofdzakelijk een offer in de vorm van tijd en geld. Zo offert een waardig bevonden jongeman 24 maanden op om de zaak des Heren te dienen. Anderen gaven hun leven om een aanvang met het werk te maken. Hoe het ook zij: de Here eist alleen van ons dat wij een deel van onze tijd en onze middelen opofferen om Zijn werk over de gehele wereld voortgang te doen vinden.

Het verhaal doet de ronde, dat een geëllieerd generaal tegen het einde van de tweede wereldoorlog op een nacht naar de frontlinie kwam om zijn troepen te inspecteren. Toen hij langs de troepen ging, wees hij in niemandsland en zei: „Kunnen jullie ze zien? Kunnen jullie ze zien?”

Eindelijk zei iemand: „Generaal, wij zien niets. Wat bedoelt u eigenlijk?” Hij zei: „Kunnen jullie ze niet zien?”

Het zijn jullie kameraden; zij zijn het, die vandaag, gisteren en eergisteren hun leven hebben gegeven. Zij maken het goed, maar ze letten op jullie en vragen zich af wat jullie gaan doen; vragen zich af of zij niet voor niets zijn gesneuveld.”

Mijn geliefde broeders en zusters, als leden van de kerk kunnen wij ons hetzelfde afvragen. „Kunt u ze zien?” Zij zijn degenen, die hebben betaald; sommigen met hun leven opdat het evangelie van het koninkrijk in deze, de laatste dagen gevestigd mag worden. Het zijn de Hiltons, en de Robertsen, en de Stevens, en de Moodys, en vele anderen — mensen zoals u en ik, die aan de roepstem van God gehoor gaven. Ik ben er zeker van dat zij van tijd tot tijd naar ons kijken om te zien hoe het werk verloopt, om te zien wat wij doen met hun geestelijke erfenis, om te zien of zij vergeefs zijn gestorven. Ik vraag mij af, jongeman, hoeveel succes je zou hebben om een jonge vader, die drie van zijn kinderen op een onbekend kerkhof aan de andere

kant van de wereld heeft begraven voor het evangelie van Jezus Christus, ervan te overtuigen dat een zending teveel opoffering betekent, omdat je zo graag die auto wilt kopen of die stereoapparatuur, of omdat je je schooltijd niet wilt onderbreken of om welke reden dan ook.

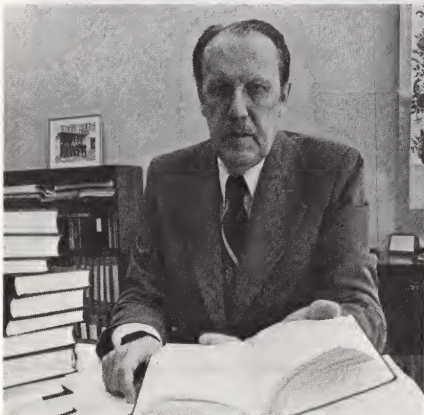
Ik vraag me af of wij, als leden van de kerk, erin zouden slagen iemand te doen geloven dat wij het te druk hadden, of ons misschien te zeer in verlegenheid gebracht voelden, om onze naaste deelgenoot te maken van het evangelie, in het bijzonder als deze iemand een jonge vader zou zijn, die zijn bruid tijdens zijn zending had begraven, en zijn dochtertje naar huis had gezonden om door verwanten te worden verzorgd terwijl hij zijn zending voor de Here afmaakte.

Wordt het niet tijd dat wij naar de stem van een profeet luisteren? Wordt het niet tijd om onze pas te versnellen? Wordt het niet tijd dat wij het evangelie van het koninkrijk aan de wereld en onze naaste onderwijzen? In de naam van Jezus Christus, Amen.

VRAAG ANTWOORD

„Sprekende mensen heden ten dage nog in tongen?”

Antwoord
JOHN E. CARR

Het antwoord luidt eenvoudig: ja, dat doen zij. Maar ik ben ervan overtuigd dat u enige bewijzen wilt. Misschien zijn deze wel zo talrijk dat u ze niet onderkent. In verband met de bijzondere aard van dit onderwerp hebt u mogelijk de neiging te zoeken naar iets bijzonders, of naar iets dat zo anders dan gewoon is, dat u alleen dan wilt geloven, dat u een bewijs van deze gave hebt geconstateerd. Om de vraag goed te begrijpen, moeten wij eerst trachten het doel te begrijpen van wat de Schriften als een gave beschouwen. Toen Joseph Smith dit beginsel onderwees, zei hij: „Tongen werden gegeven om onder diegenen te prediken, wier taal wij niet verstaan.” (*History of the Church* 2:607.)

Uitgaande van de leringen over de Schriften en de openbaringen van de laatste dagen, leerde president Joseph Fielding Smith dat „de gave van tongen niet heeft opgehouden.” (*Answers to Gospel Questions* 2:26.)

Ook „de ware gave van tongen wordt in de kerk misschien overvloediger geopenbaard dan enige andere geestelijke gave. Iedere zending, die uitgaat om het evangelie in een vreemde taal te onderrichten, ontvangt deze gave als hij een

De antwoorden zijn als hulp en inzicht bedoeld, niet als uitspraken over leringen van de kerk.

biddend hart heeft en getrouw is.” (*Answers to Gospel Questions* 2:29.)

Zendingen hebben honderden getuigenissen gegeven en in de geschiedenis van de kerk zijn diverse opmerkelijke belevissen opgetekend, die getuigen van deze gave in het leven van onder meer recente leiders van de kerk zoals president David O. McKay (*Gospel Ideals*, p. 522), broeder Alonzo A. Hinkley, (*Answers to Gospel Questions* 2:32-33) en anderen.

Een van de grote leiders van deze bedeling, president Joseph Fielding Smith, was in zijn jeugd een toegewijd zending en dermate met deze gave gezegend dat hij de bevolking van Hawaii in hun eigen taal onderwees. Hij zei eens: „Als de Here mij het vermogen wil geven om de mensen in mijn eigen taal of in hun eigen taal te onderwijzen en zij, die mij aanhoren begrijpen mij, dan is, wat mij betreft, de gave van tongen voldoende aanwezig.” (*Gospel Doctrine*, p. 201.)

Maar laten wij nog eens een ander bewijs, dat juist heden ten dage erg in het oog springt, onder de loep nemen. Op het moment worden de Schriften en andere publicaties van de kerk in 32 talen over de hele wereld vertaald. Vele vertalers, die weleens nauwelijks aanspraak kunnen maken op een volledige kennis van de Engelse taal, lezen en bestuderen het evangelie in het Engels en vertalen dit evangelie in hun eigen taal. Door toegewijd te blijven oefenen ontwikkelen zij de gave die zij hebben ontvangen en worden zij bedreven in dit werk. Deze gelovige mensen worden geïnspireerd en gemotiveerd door het verhaal van Oliver Cowdery; hij probeerde te vertalen maar boekte geen resultaat en daarom zei de Here tot hem: „Zie, gij hebt het niet begrepen; gij veronderstelde, dat ik u de oplossing zou geven, terwijl gij er verder niet over nadacht en er slechts één gedachte door uw hoofd speelde: het mij te vragen. „Doch zie, ik zeg u, dat gij het in uw gedachten moet uitvorsen; dan moet gij Mij vragen of het juist is, en indien het juist is, zal ik u boezem in u doen branden; daar aan zult gij voelen, dat het juist is.

„Doch indien het niet juist is, zult gij dat gevoel niet hebben, maar zult gij een verdoving van gedachten hebben, die u het onjuiste zal doen vergeten; daarom kunt gij hetgeen heilig is niet schrijven, tenzij het u van Mij wordt gegeven.” (LV 9:7-9.)

De zendingen worden in het talenopleidingscentrum van de zending voorbereid op het onderwijzen van het evangelie in een vreemde taal en dit alles opdat de Schriften mogen worden vervuld. Wij lezen in de Leer en Verbonden 90:11: „Want te dien dage zal het geschieden, dat een ieder de volheid van het evangelie in zijn eigen tong, en in zijn eigen taal zal horen door hen, die tot deze macht zijn geordend door de bediening van de Trooster. Die op hen voor de openbaring van Jezus Christus is uitgestort.” Afdeling 1, vers 2 zegt ook: „Want waarlijk is de stem des Heren

tot alle mensen gericht en is er niemand, die zal ontkomen; en er is geen oog, dat niet zal zien, noch een oor, dat niet zal horen, noch een hart, dat niet zal worden doordrongen." In een door het Eerste Presidium op 9 juli 1853 uitgegeven brief, werd een zeer verhelderende verklaring afgelegd over het onderwerp dat wij thans bespreken. De verklaring luidt als volgt:

„Vertaal het Boek van Mormon in elke taal en elk dialect onder de hemel, breng het ook in druk, want God zal u hier toe in de gelegenheid stellen. En van dit uur af zal de gave van tongen, en daardoor de vertaling van taal tot taal, zich meer en meer aan de ouderlingen Israëls openbaren totdat geen enkele natie, koninkrijk, stam of gezin op aarde verstoken zal zijn van het woord Gods.”

Zouden wij hier niet uit af kunnen leiden dat alleen met deze wonderbaarlijke gave de bedoeling van God kan worden vervuld? Want dit is de bedeling van de wederoprichting van alle dingen. „Want aan u, de Twaalven, en aan hen, het Eerste Presidium die met u zijn aangesteld tot uw raadgevers en uw leiders, is voor de laatste dagen en voor de laatste maal de macht van het priesterschap gegeven, waarin de bedeling van de volheid der tijden ligt besloten.”: (LV 112:30.)

Denk eens in hoe moeilijk het zou zijn om de waarheden van het evangelie over de gehele wereld bekend te maken tenzij door de macht Gods deze gave ook niet ware hersteld. Jezus maakte het duidelijk dat alle dingen moesten worden hersteld toen hij zei:

„Elias zal wel eerst komen, en alles weder oprichten.” (Mattheüs 17:11.) De gave van tongen is een van die vele dingen die hersteld behoorden te worden, en het is geschied zoals wij in de Leer en Verbonden lezen, waar de Here vele gaven opsomt met inbegrip van deze die in uw vraag aan de orde is gesteld. (LV 46:24.)

Nu mag dit alles niet zo spectaculair klinken als andere verhalen die wij kennen. Maar deze zaak heeft nog een extra dimensie — een erg duidelijk bewijs voor diegenen onder ons die te maken hebben met het vertaalwerk in de kerk — namelijk dat mensen die deze gave bezitten op de plaats en de tijd dat zij nodig zijn door de Here worden geroepen. Denk eens aan de 3.3 miljoen leden van de kerk, die over de gehele aarde met zijn 3.7 miljard inwoners over 228 afzonderlijk geregeerde landen en gebieden zijn verspreid, en die meer dan 3000 talen en dialecten spreken.

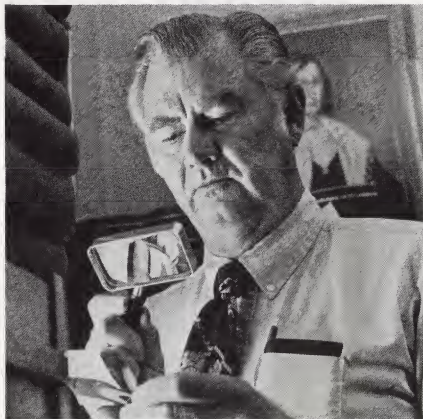
Hoe zou het mogelijk zijn het doel te verwezelijken het evangelie te herstellen voor de eeuwige zaligmaking van de mens, als de Here niet op strategische wijze diegenen met de gave der tongen neerzette op de plaats, waar zij instrumenten in Zijn handen kunnen worden.

Daarom zien de inheemsen van diverse landen en velen, die hetzij tijdelijk, hetzij permanent om zakelijke- of beroepsredenen ergens anders woonachtig zijn in landen, waarvan de taal verschilt van hun eigen taal, zich ten nauwste betrokken bij de opbouw van Gods koninkrijk op aarde omdat zij zijn gezegend met de gave der tongen.

John E. Carr

Hoofd van de kerkelijke distributie- en vertaaldienst
Afdeling interne communicatie

„Is er iets onder de archeologische bewijsstukken gevonden dat het Boek van Mormon steunt of staaft?”

Antwoord broeder Cheesman

Er zijn taalkundigen, die beweren dat ons taalgebruik (Amerika) de woorden *staven* of *steunen* verbindt met het woord *bewijzen*.

Daarom zou ik bepaalde begrippen als volgt willen verklaren:

Het Boek van Mormon werd niet geschreven met de bedoeling om een volledig historisch verslag te geven van de volkeren die erbij waren betrokken. Eerder hebben Mormon, Moroni en Nefi, de drie belangrijkste schrijvers, een beknopt verslag geschreven van hun geestelijke ervaringen dat juist genoeg historische gegevens bevat om van een verslag dat zich over een zeer lange tijd uitstrekt één geheel te maken. Ieder bewijs van buitenaf zou daarom voornamelijk van belang zijn voor de geschiedkundige waarde van het boek, niet voor zijn geestelijke boodschap. Omdat het boek geestelijke lessen bevat, heeft de lezer ervaring op geestelijk gebied nodig om de geldigheid van dit boek te kunnen bewijzen. De formule om dit bewijs te verkrijgen is te vinden in het boek zelf en wel in Moroni 10:4-5. *Het bewijs voor het Boek van Mormon blijft aldus binnen de geestelijke sfeer en is niet te vinden door het bestuderen van archeologie.*

Hoewel een bewijs slechts verkregen wordt door een gebiedsvolle bestudering van het verslag, zijn er toch vele bewijzen van buitenaf gevonden, die het Boek van Mormon *staven* of *steunen*. Hierbij zij ook in herinnering gebracht, dat het Boek van Mormon niet beweert een verslag te zijn van alle inwoners van het Amerikaanse continent of de voorouders van alle Amerikaanse Indianen behandelend. Het pretendeert echter wel een verslag op geestelijk gebied te zijn van drie groepen die naar Amerika kwamen.

De bevindingen van de wetenschappelijke wereld onthullen ons dat voor de komst der Spanjaarden, de beschaving op het Amerikaanse continent zeer ver ontwikkeld was. De bouwkunde stond op een hoog peil, men beschikte over een magnifiek irrigatiesysteem voor de landbouw, er waren zeer kundige goud- en zilversmeden en het land was bestuurlijk, politiek en godsdienstig, zeer goed georganiseerd. In vrijwel elk facet van het leven kon de beschaving van de oude voorouders van de Amerikaanse Indianen een vergelijking met de majesteit en grandeur van Rome en het oude Griekenland doorstaan. Is het dan geen ondersteunend bewijs om te lezen hoe het Boek van Mormon grote steden met tempels en een hoog ontwikkelde beschaving rijk aan goud, zilver en fijn textiel beschrijft? Het verslag beschrijft een bestuur met een sterke religieuze overtuiging dat voortdurend in oorlog is met degenen die tegen zijn leringen ingaan. Academische onderzoeken onthullen ons dat godsdienst de drijfveer van vele van de eerste Amerikaanse groeperingen is geweest. De centrale figuur in het Boek van Mormon is Jezus Christus, Wiens bezoek aan dit continent in het Boek vermeld is. In alle oude Amerikaanse legenden, en zelfs nu nog komen wij bij de diverse stammen, die op het Amerikaanse continent wonen, een van de meest hardnekkige legenden tegen: het verhaal van de blanke God met de baard, Die tot hun voorvaders kwam, deze onderwees, hen zeggende en hen beloofde te zullen terugkeren. Men kan niet om deze overeenkomsten heen. Vroeger trof men hier een bloeiende beschaving aan: Het Boek van Mormon vertelt ons over zulk een gemeenschap, hoe deze bloeide en ten onderging.

De eerste inwoners van het land, dat wij nu Amerika noemen, waren net zo beschaafd en ontwikkeld toen zij op het hoogtepunt van hun beschaving stonden als elke andere groep, in diezelfde tijd, waar dan ook op aarde. Vele geleerden zijn tot de slotsom gekomen dat het hoogtepunt van de beschaving van vóór Columbus samenviel met de tijd waarin Christus leefde. Bij de bestudering van de hedendaagse simpele Indiaanse beschavingen kan men zich afvragen wat er is gebeurd met de majestueuze beschaving, die eens op dit continent heeft bestaan. Waar zijn die mensen die de prachtige wegen aanlegden, die de reizigers naar tempels en paleizen brachten zo groot als tempels en paleizen die in de oude wereld werden gevonden? De geschiedenis van deze volkeren zoals geopenbaard in het Boek van Mormon levert een aantal interessante vergelijkingen op met de hedendaagse archeologische vondsten en Indiaanse tradities.

Een God, die zonder aanzien des persoons handelt, zou zeer zeker de miljoenen mensen in deze nieuwe wereld bezoeken, onderwijzen en een verslag van Zijn handelingen achterlaten evenals Hij in de oude wereld deed. Vertalingen van oude Indiaanse verhalen en ook het Boek van Mormon bevestigen dit. Vele Indiaanse tradities onthullen een kennis van de zondvloed, de ark, het klieven van de wateren en andere bijbelse gebeurtenissen. Al deze verhalen werden aan de Spanjaarden verteld, toen zij in de nieuwe wereld aankwamen.

Er zijn vele begrippen in het Boek van Mormon, die men ook in de archeologie en volkenkunde aantreft. Enkele hiervan steunen en staven het verslag in het Boek van Mormon of verwijzen naar de zeer vergevorderde beschaving uit de tijd van na het Boek van Mormon.

Zij zijn:	
<i>Archeologische bewijsstukken</i>	<i>Boek van Mormon</i>
Gebouwen zoals deze door elke toerist in Meso en Zuid-Amerika kunnen worden gezien.	2 Nephi 5:15 Mosiah 8:8 9:8 11:8
Cement van ongewone sterkte	Helaman 3:7, 9, 11
Torens die door Cortez worden vermeld	Alma 48:1 50:4
Een weggnet van ongeveer 15.000 kilometer dat kriskras door Zuid-Amerika loopt	1 Nephi 25:11 2 Nephi 12:7
Wielen – er is veel speelgoed met wielen gevonden	Alma 18:9
Er zijn wapens gevonden met dezelfde constructie als wapens die in de oude wereld werden gebruikt	Alma 23:13 25:14 Jarom 8
Metaalbewerking – met inbegrip van goud, zilver en koper	Helaman 6:9 Ether 10:23
Metaalbewerking – met inbegrip van goud, zilver en koper	Alma 46:40
Bewijs van een hoog ontwikkeld priesterschap	Alma 4:20 13:6

Dat de beschaving in het oude Amerika op een zeer hoog peil stond kan men ook afleiden uit het feit dat men in die tijd op de hoogte was met wiskunde, astronomie en bepaalde religieuze handelingen, zoals de offerande, de doop, het avondmaal, de besnijdenis en het geloof in de onsterfelijkheid. Deze bewijzen, en nog vele anderen zullen het Boek van Mormon ongetwijfeld staven en steunen.

Het zij opgemerkt dat er nog enkele historische en culturele facetten in het Boek van Mormon worden vermeld, die nog niet door archeologie zijn bevestigd. Dit is op zichzelf niets bijzonders, omdat dit een nieuwe wetenschap is die pas tegen het eind van de vorige eeuw opkwam. Ook nu nog worden er constant nieuwe ontdekkingen gemeld. De tijd zal ongetwijfeld het bewijs leveren voor de resterende gegevens in het Boek van Mormon die men nog niet met bewijzen uit de archeologie heeft kunnen staven. Met zekerheid kan worden gezegd dat *niets uit het Boek van Mormon onwaar is gebleken na het bekend worden van de archeologische vondsten – in feite zijn er vele aanvullende bewijzen gevonden.*

Naast het oude Amerika heb ik het Boek van Mormon bestudeerd en ik ben honderden voorbeelden tegengekomen die het Boek zouden staven.

Dr. Paul Cheesman
Hoogleraar in de Oude Schriften
Brigham Young University

De wortels van het mormonisme

DOOR HARTMAN RECTOR JR.
van de Eerste Raad van Zeventig

We leven in een wereld, waarin bijna niemand iets zeker weet. De wereld schijnt er genoeg in te scheppen van de ene theorie op de andere te springen. Maar dat wat gisteren nog als de hoop voor de wereld werd gezien, wordt vandaag vaak voor de vloek der wereld uitgemaakt. Van een wondermiddel ter voorkoming van de ongemakken van zwangerschap bleek dat het bij de vrucht misvormingen veroorzaakte. De „oorlog om een eind aan alle oorlogen te maken” bracht slechts een volgend conflict voort. We schijnen eeuwig op zoek naar antwoorden in nieuwe denkbeelden. Maar er is natuurlijk geen antwoord in een nieuw denkbeeld. We zoeken naar geheime drankjes om het leven te rekken, jong te blijven, een eind aan het lijden te maken, vermoeidheid te elimineren en een eind aan het werken te maken.

Indien de waarheid werd verstaan, zouden we begrijpen dat de dingen waar we van af proberen te komen natuurlijk juist de dingen zijn die we moeten hebben: lijden is onmisbaar. „... nochtans gehoorzaamheid geleerd heeft, uit hetgeen Hij geleden heeft.” (Hebreeën 5:8.) En hoe geweldig is het niet vermoeid genoeg te worden om gezond te slapen. Er kan niet genoeg de nadruk op worden gelegd hoe heerlijk het is om te werken. De bevrediging van een moeilijke taak die met succes is volbracht of voltooid is een van de geweldigste soorten van bevrediging die wij in dit leven kennen. De bevrediging van de oude dag, het terug-

zien op een vol leven, de rust van door een lange reeks van ervaringen verworven verstaan maken de oude dag tot een gouden, heerlijke tijd van het leven.

Ja, onze samenleving springt van de ene fantasie op de andere, terwijl zij naar geluk grijpt, tegen beter weten in hoopt, met geloof in een of ander nieuw denkbeeld. Maar er schuilt geen toverkunst in denkbeelden, waar die ook vandaan komen.

De Kerk van Jezus Christus van de Heiligen der Laatste Dagen wordt door vele groeperingen in deze tijd met grote belangstelling gadegeslagen. Artikelen als „Utah's Shining Oasis” (de schitterende oase in Utah) in het *National Geographic Magazine* van april 1975, p. 440-473 en „Zingen van de wegen des Heren” uit *Het Beste* van mei 1975, p. 43-47 laten de kerk er *bijna* net zo goed uitzien als zij is. De meest oprechte vorm van vleiërij is wel dat andere kerken ertoe zijn overgegaan onze systemen over te nemen. De gezinsavond is door andere kerken overgenomen en ze gaan daarbij zelfs zo ver dat ze hetzelfde lesboek gebruiken. Ze denken dat ze dezelfde resultaten zullen boeken, indien zij hetzelfde systeem gebruiken, maar het zal niet lukken. De levenskracht van De Kerk van Jezus Christus van de Heiligen der Laatste Dagen zit niet in de systemen, maar in de leerstellingen van de Kerk.

Ik heb een heel goede vriend die meer dan 26 jaar dominee was in de Congregational Church. Hij had eens een van de grootste kerken op

Long Island in New York. Hij leerde de Mormonen kennen door een bezoek aan Salt Lake City en door bij hem thuis bezoek te ontvangen van zendelingen. Hij begon grote bewondering te koesteren voor de systemen van de kerk, hoofdzakelijk *tengevolge* van de resultaten die hij de kerk zag behalen. Daarom dacht hij eraan deze systemen over te nemen en in zijn eigen kerk in te passen. Dat probeerde hij. Maar hij ontdekte dat ze het niet deden. Hij vertelde mij het volgende:

„Het was een ontzuivering te ontdekken dat de geest van het mormonisme in zijn theologie en niet in zijn methodologie (de leer van de methode, d.i. de toepassing van de logica op de verschillende terreinen van de wetenschap b.v.) en dat de verbazingwekkende levenskracht van de kerk voortspoot uit de toewijding van de leden aan het herstelde evangelie van Jezus Christus dat vorm openbaring ontvangen werd. Het werd duidelijk dat *men de vruchten van het mormonisme niet kon krijgen zonder de wortels ervan.*” (John F. Heidenreich in „It May Change Your Life”)

Ik ben ervan overtuigd dat anderen die in onze tijd hetzelfde proberen uiteindelijk tot dezelfde conclusie zullen komen. De gezinsavond, de activiteiten voor de jeugd, de organisatie van de jonge-volwassenen, het bouwstelsel, de welzijnszorg en de organisatie van de zustershulpvereniging zal niet voor anderen werken. Deze organisaties zullen niet voor andere kerken werken. De

toverkracht zit niet in het systeem, maar in de theologie. We kunnen hen helpen de systemen op te bouwen, maar we kunnen hen geen succes garanderen.

De basis voor het succes in de Kerk van Jezus Christus van de Heiligen der Laatste Dagen wordt gevormd door een juist begrip en ons getuigenis. De systemen, de organisaties werden door de Here geïnspireerd, maar alleen voor hen, die weten, waar ze vandaan komen, die weten waarom zij hier zijn en die weten waar zij naartoe gaan, nadat zij dit sterfelijk leven verlaten. Dat zijn zij die een getuigenis hebben. Met andere woorden, zij die weten dat God onze Vader is, weten dat wij gewonnen zonen en dochteren zijn, eeuwig naar Zijn beeld gemaakt en ook weten dat, omdat Hij onze Vader is, wij Hem niet alleen Vader noemen, maar wij verwachten dat Hij ons helpt als Hij te worden in het besef dat kinderen als hun ouders worden.

Zij die een getuigenis hebben weten dat de Zoon, Jezus Christus, onze oudste Broer is. Hij is een God. Hij is echter niet Zijn eigen Vader, maar een zoon van de Vader, en de Heiland en Verlosser van heel het mensdom, de middelbaar tussen God en de mens. Hierin schuilt niets van toverkunst, verwarring of geheimzinnigheid.

Zij die een getuigenis hebben, weten dat God onze Vader ons niet zonder leiding op deze aarde laat in deze tijd, maar dat Hij ons een profeet gegeven heeft om de gedachten, de wil en het woord des Heren voor Zijn kinderen in deze tijd te openbaren.

Zij die een getuigenis hebben weten dat het heel verlangen van de Vader is dat „ . . . ieder mens in de naam van God, de Here, de Zaligmaker der wereld, zou mogen spreken; . . . ” (LV 1 : 20) Daarom heeft Hij wederom gezag aan de mens op aarde gegeven om in Zijn naam te handelen en door dit gezag of priesterschap heeft de mens de autoriteit om te dopen, de handen op te leggen voor de gave des Heiligen Geestes, de zieken te genezen, duivelen uit te

werpen, met nieuwe talen te spreken en in het algemeen de tekenen te tonen die volgens Jezus Christus de gelovigen altijd zouden vergezellen. (Zie Markus 16:17, 18.)

Verder weten zij dat door deze zelfde autoriteit of datzelfde priesterschap een man en vrouw kunnen huwen — niet tot de dood hen scheidt, maar voor alle eeuwigheid, want wat op aarde gebonden is, zal in de hemelen gebonden zijn. (Zie Mattheüs 16:19). Wanneer deze waarheden niet alleen geloofd, maar tevens onuitwisbaar in de harten der mensen, jong en oud, worden gegrift door de Heilige Geest, dan worden de organisaties die de Here op aarde ingevoerd heeft, opdat Zijn kinderen in licht, kennis en ervaring konden groeien, een levend, onmisbaar deel van het pad naar de onsterfelijkheid en het eeuwige leven.

Deze organisaties lopen niet uit zichzelf. Ze worden door mensen aan het werk gezet en elke organisatie vergt offers, precies zoals broeder McConkie zo welsprekend heeft gezegd. Het schijnt dat wij eeuwig te maken hebben met dat we nu niet precies zo graag willen doen om de oogmerken Gods onder Zijn kinderen op aarde tot stand te brengen. Het ware geheim van het succes van des Heren systeem hier op aarde of ergens anders voor deze zaak is opoffering.

De profeet Joseph Smith heeft gezegd: „God heeft verordineerd dat de mensen door . . . opoffering vreugde en het eeuwige leven zouden hebben, en door middel van dat offer van alle aardse dingen weten de mensen eigenlijk dat zij de dingen doen die in de ogen van God welbehagelijk zijn . . .

Want wilt een mens heel zijn hebben en houden neerleggen, zijn karakter, reputatie, eer, roem, zijn goede naam onder de mensen, zijn huis, zijn land, broers, zusters, vrouw en kinderen, en zelfs zijn eigen leven — en al deze dingen als stof en als slijk rekenen om der uitmuntendheid wil van de kennis van Jezus Christus — dan vereist dat meer dan louter geloof of veronderstellen dat hij de wil van Jezus Christus doet, maar een

feitelijke kennis in het besef dat wanneer dit lijden een einde genomen heeft, hij in de eeuwige rust zal ingaan en deel zal hebben aan de heerlijkheid Gods.” (*Lectures of Faith*, p. 58)

De theologie van De Kerk van Jezus Christus van de Heiligen der Laatste Dagen is van dien aard, dat men niet passief kan zijn. Indien de beweringen van Joseph Smith waar zijn, dat God de Vader en de Zoon aan hem verschenen zijn en werkelijk tot hem spraken en hem geboden voor heel het mensdom gaf; indien een hemelse boodschapper, Moroni (een engel des Heren), hem inderdaad bezocht en een oud verslag gaf, op gouden platen, dat de volheid van het evangelie gaf, zoals Jezus Christus zelf dat aan de vroegere inwoners van dat land Zuid- en Noord-Amerika gaf; indien Johannes de doper inderdaad op 15 mei 1829 terugkeerde en de bevoegdheid om te dopen terugaf en het door God werd aanvaard; indien Petrus, Jakobus en Johannes inderdaad terugkeerden om het Melchizedekse priesterschap op aarde te herstellen met het gezag om alle verordeningen te verrichten en op de aarde te binden en daardoor in de hemel te binden, alsof Jezus Christus het persoonlijk gedaan had; ik zeg, indien deze dingen waar zijn, dan moet iedereen er van weten, want het werd allemaal gedaan ten zegen van al Gods kinderen.

Velen van de 3 1/2 miljoen heiligen der laatste dagen geven getuigenis dat zij weten dat deze beweringen waar zijn en omdat zij het weten, leven zij in harmonie met de aanwijzingen die zij van de levende profeet van God ontvangen. Wanneer Hij hen de raad geeft gezinsavond te houden, dan vergaderen ongeveer 500.000 gezinnen van de kerk hun kinderen elke week om zich heen om over de goedheid van de Here jegens hen te vertellen, hun liefde voor Hem, voor hun naaste en voor elkaar. Ze streven ernaar zo te leven dat zij zeker zijn van de zegeningen van een vriendelijke, liefhebbende hemelse Vader voor henzelf en hun kinderen.

De tienden zijn sedert de dagen van Abraham en daarvoor een inte-
grerend onderdeel van des Heren
bestel geweest. Derhalve bevat de
bijbel bewijzen in overvloed van dit
eeuwig beginsel en zouden alle ker-
ken die de bijbel als hun heilig
verslag beschouwen, volgens dit be-
ginstel moeten leven, maar geen
enkele benadert ook maar wat in De
Kerk van Jezus Christus de norm is.
Waarom aanvaardten meer dan 19000
van onze jonge mannen en vrouwen
een roeping om hun tehuis, hun
gezin, hun school en hun vrienden te
verlaten en onder de natieën der aar-
de te gaan, vaak onder vijandige
omstandigheden? Bepaald niet om
een geldelijke beloning (ze betalen
hun eigen kosten), niet om zich van
een positie of macht te verzekeren
of om de toejuiching van de wereld,
maar alleen om de waarheid van de
boodschap van de herstelling — de
wortels van het mormonisme — uit
te dragen aan de kinderen van onze
hemelse Vader. Ik vraag u, waarom
doen ze het? Ze doen het, omdat ze
weten dat zij het antwoord hebben
op alle problemen van de wereld.

*In het bijzonder de onmenselijkheid
van de mens tegenover de mens.*
Het is het evangelie, het goede
nieuws, dat Jezus leeft en dat
Hij wederom vanuit de hemel ge-
sproken heeft. Hij is wederge-
komen om Zijn kerk in al haar vol-
heid te stichten, precies zoals
Petrus heeft geprofeteerd, toen hij
zei:

„Betert u dan, en bekeert u, opdat
u zonden mogen uitgewist wor-
den; wanneer de tijden der verkoel-
ing zullen gekomen zijn van het aan-
gezicht des Heren.

En Hij gezonden zal hebben Jezus
Christus, Die u te voren gepredikt
is;
Welken de hemel moet ontvangen
tot de tijden der wederoprichting
aller dingen, die God gesproken
heeft door den mond van al Zijn
heilige profeten van alle eeuw.”
(Handelingen 3:19-21.)

Nee, de macht of de levenskracht
zit hem niet in de organisaties van
De Kerk van Jezus Christus, maar
in de theologie. U kan de vruchten

van het mormonisme niet plukken
zonder de wortels ervan te hebben,
en die wortel is een getuigenis —
een getuigenis door de Geest in
onze harten geboren. Het is niet de
organisatie, het zijn de *mensen* met
een bepaalde kennis van God en hun
verwantschap tot Hem dat brandt in
hun hart dat het succes tot stand
brengt in het werk in het koninkrijk.
*Dit is de sterkte en de levenskracht
van het mormonisme.*

Ik ben er getuige van dat deze dingen
waar zijn. Ik weet dat zij waar zijn.
Ik weet dat God onze Vader is, dat
Hij leeft en dat Hij de gebeden hoort
en verhoort. Ik weet en geef mijn ge-
tuigenis aan u dat Jezus de Christus
is, dat dit Zijn ware kerk is, want
Hij heeft haar wederom op aarde ge-
sticht in onze tijd door Zijn grote
profeet Joseph Smith, wonderbaar-
lijke man die hij was, en dat wij
een profeet van God in onze tijd op
aarde hebben.

Morgenstond

DOOR ZUSTER A.A. DE BRUIJN-VAN THIEL
BERGHUIS
Van de wijk Amsterdam

*Wat een geweldig gezicht
In dat vroege morgenlicht:
staan grijsgroen stil de bomen,
lijken koeien nog te dromen,
liggen schapen bijelkaar,
vliegen eksters hier en daar;
over de weilanden ver en wijd
heeft zich een neveldeken verspreid.
Hoe groots is dit lage land,
hoe machtig des Scheppers hand.*

Ja, Spencer W. Kimball is een pro-
feet van de levende God, en hij
neemt de beslissingen in de Kerk
en het koninkrijk Gods en maakt de
gedachten en de wil des Heren open-
baar, net zoals hij dat in de conferen-
tie gedaan heeft.

Ik getuig dat, indien wij de profeet
volgen, wij ontelbare zegeningen
zullen ontvangen en dat de organisa-
ties en systemen van de kerk hun
werk zullen doen, want zij zullen de
mensen begrip bijbrengen van hun
verantwoordelijkheid ten aanzien van
hun hemelse Vader, alsmede aan
hun medemensen en zij zullen met
liefde hun opdrachten uitvoeren.
Dit is De Kerk van Jezus Christus en
Hij leidt deze kerk. Ik geef dat getui-
genis in de naam van Jezus Christus.
Amen.

Onderwerp: getuigenis, opoffering

Antwoorden

Heiligen der laatste dagen tempelkwis

1. Salt Lake City
2. Hawaii
3. Cardston
4. Arizona
5. Zwitserland
6. Nieuw Zeeland
7. Engeland
8. Ogden, Provo
9. Washington DC
10. Manti
Logan
St George
Idaho Falls
Los Angeles
Oakland

Vraag

Is Israël ooit werkelijk een sterke krachtige staat geweest, een staat waar de grote mogendheden in de tijd van het Oude Testament rekening mee dienden te houden? Of was het in werkelijkheid slechts een tijdelijke en lokale macht? Is er ooit een wereldmacht geweest die zich in zijn tijd veel met Israël bemoeide?

Antwoord

ELLIS T. RASMUSSEN:

Hoewel Israël altijd een zeer klein volk is geweest, begon het in de tijd van David en Salomo (ongeveer 1000 v. Chr. tot 930 v. Chr.) iets te zijn waar rekening mee moest worden gehouden. Daarna werd Israël, volgens de verslagen van koningen zoals Salmanasser III en Sanherib een bron van zorg voor alle bouwers aan de Middellandse Zee.

Van 850 tot 700 v. Chr., ongeveer anderhalve eeuw, waren er verschillende pogingen om Israël te onderwerpen. Feitelijk stopte een combinatie van kleine volken, waaronder Israël, de Assyrische expansie bij de slag van Karkar (854 v. Chr.), en het duurde tien jaar voordat die grote natie in staat was weer in beweging te komen.

Het tienstemmenrijk Israël in het noorden, en Juda in het zuiden, waren van tijd tot tijd gedwongen Assyrië cijns te betalen, totdat Israël in 723 v. Chr. werd overwonnen en ontvolkt door Sargon II. Juda weerstond echter met de hulp van de Here, die bij monde van Jesaja de profeet sprak, de aanval van de Assyrische koning Sanherib op Jeruzalem. (Zie II Koningen 18:19.)

De tweede grote natie die zich druk maakte over Juda was Babylon. Daar Babylon de Assyrische macht omverwierp (620-604 v. Chr.) marcheerde Egypte door Juda om een deel van dit rijk te bemachtigen. Toen koning Josia van Juda probeerde de Egyptenaren tegen te houden, werd zijn leger overwonnen en hij gedood. Maar Egypte's macht in Juda was van korte duur. Faraó Necho werd spoedig overwonnen door Babylon. Tussen 607 en 587 v. Chr. probeerde Babylon herhaaldelijk de inwoners van Judea te pressen tot vredige overgave en schatting. De leiders van Juda werden groep voor groep verbannen. Ezechiël en Daniël werden geroepen en verrichtten hun profetisch werk ver weg in Babylon.

Perzië was het volgende land dat Juda lastig viel. Nadat het Babylon had overwonnen (539 v. Chr.) achtte Cyrus het juist de Joden die in gevangenschap waren naar Juda en Jeruzalem terug te laten keren. Onder Ezra, Nehemia en profeten zoals

Haggai en Zacharia, werd het kleine land weer opgebouwd.

De veroveraar Alexander de Grote toonde respect voor volk en God van Juda en gaf het land aanzienlijke autonomie. Nadat zijn rijk ineen was gestort, was er veel strijd tussen de Seleucische heersers van het gebied en de Joden, welke eindigde in de Makkabeese oorlogen (164-64 v. chr.; zie I en II Makkabeëen — apocriefen.)

Nadat ze praktisch onafhankelijk waren geworden, gingen de twee laatste erfenamen van de Makkabeese prinses naar Rome om hulp. Rome verkreeg voor zichzelf de heerschappij over het heilige land. Het machtige Pompei was verbaasd dat er drie maanden voor nodig waren om Jeruzalem te belegeren en in te nemen (63 v. Chr.).

Rome belegerde Jeruzalem weer toen het opstandig werd. Vespasianus en Titus leidden de oorlogen tegen Juda van 66 tot 70 n. Chr.

In de jaren 132-135 n. Chr. leidde keizer Hadrianus de belegering van het land. In die tijd leraarde de valse messias Bar Kochba. Jeruzalem werd weer vernietigd en herbouwd als Romeinse stad.

Het land bleef tot 635 n. Chr. onder Rome.

Daarom is het duidelijk dat Israël en het overblijfsel van Israël, Juda, hoewel het zeer kleine landen waren, de grote machten van het Midden-Oosten door de eeuwen heen veel last bezorgden; verschillende wereldmachten hadden moeite om dit land onderworpen te laten zijn.

Het ziet ernaar uit dat in het heden en in de toekomst bepaalde wereldmachten in beroering zullen blijven door het toedoen van dat land en zijn volk, totdat uiteindelijk de rechtvaardige regering van de Messias daar gevestigd is.

Ellis T. Rasmussen, hoogleraar oude geschiedenis aan de Brigham Young universiteit.

De antwoorden zijn bedoeld als hulp en perspectief, niet als leerstellige uitspraken van de kerk.

